

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Verbael von den Gourverneur Gijfels toursierende Amboyna ende Banda - Cod. Karlsruhe 477

Lier, Gijfel

[Amboyna], [17. Jahrh.]

Banda anno 1635

[urn:nbn:de:bsz:31-106533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-106533)

Handwritten calligraphy in two sections:

Top section: A large, highly decorative initial 'L' followed by the word 'AMBA' in a similar cursive style.

Bottom section: A large, highly decorative initial 'L' followed by the text 'L. No 1035' and a decorative flourish.

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or a list of names, written in brown ink on aged paper. The text is arranged in two main sections, one in the upper half and one in the lower half, separated by a large, faint, circular scribble. The ink is somewhat faded and the paper shows signs of age and wear.

NEYRA

L. 6 Stuten

F. 20 Stuten

E. 20 Stuten

G. 10 Stuten

D. 16 Stuten

C. 25 Stuten

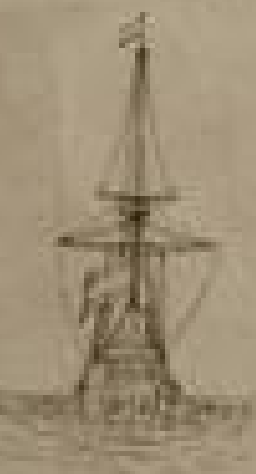
M. 8 Stuten

I. 10 Stuten

B. 10 Stuten

A. 10 Stuten

GOUNONS API

62

1731/32

GEHÖRIG

Op Myn Arziverment in

Banda Julex by ongevul. een maent later is oē worden als v. E. zelfs gemeent ende vertrouwt. Sedde. Zebbe my naar Cortbeijt des tyts ouer deselvs Eylanden oelegent: soo veel. gemformeert, en Inspectie genomen als eenic'sints mogelyck geweest is. Dienvolgende volgens ordre van F. H. onse M. ende V. E. Exprese Com. missie het principaale waar aande Comp. meest ge. leegen is, by de onder gesz. pometen verelt: wort te weten

In Banda Hebrin wy n vonda

alle Casteelen ende Strecte mde Respective Eylanden in behoerlycke form, ende reparatie. Nammentlyck op Neyra vbas alles in goede ordre ende myns oordichts aent fort Nassauw: gene veranderingh. ofte verbeteringh meer van noode eenelyck verstercken noch de 2. pastoy vande buyten kant der gracht, mde Lynie naer Beloica, die noch niet met steen voltrocken ende op geset was, doch wort dagelijck door slaven aent silue gearbeit. Zoo dat eertlangē volmaectt gem fort versuert op geproduct, de grachten versterckt ende gediept zullen. Wesen, de purietin ofte bolwerkken waeren behoorlyck versien mit gross Canon ende goede affriuytin. Lynde de Lelie wyt Bandas bos gehaelt ende gehouwen de beddinge waerontesamen van ge houwē Corael. steen Teeraecommodabel proffytabel ende durabel daer mit Picgatt van ander fortressen op gelet dient ende groote onkosten voorgekomen Comen werden de packhuysen ende andere wooninghen waeren behoorlyck versorgt ende de silue neffen alle de Corps d'uguarde met hart daek versien. In wat plaette tot laer desentie verseeckert ende de wapen Camer versorgt blyft wort hier onder mit langhe wyt gedruckt ende gespecificceert.

Op Neyra Fort Castil Nassauw

metaal ges. stuk

gewicht vant metaal

1 1/2 metael. stuk wegende	ponden 1455: ~
1 1/2	do 2006: ~
1 1/2	do 2460: ~

Transporteerd 6543: ~

21 Cruys Ballen van 18 lb ~
 13 d 12 ~
 18 d 9 ~
 12 d 8 ~
 9 d 6 ~
 5 d 5 ~
 20 Schuyf Stangen van 1 d ~
 20 d 8 ~
 10 d 6 ~
 50 d 5 ~
 121 d 4 ~
 141 d Ketting Cogels van 4 ~
 20 Coopere Sepels
 20 d. Coopers —
 3 Houde d. —
 5 Copere maten —
 8 Varekenssterten
 200 Granaden
 7690 & Boscruyt
 320 fl fl Muysquetten —
 247 fl inde Wapencamer —
 65 fl onder de Soldaten —
 8 fl onder d. Burgerie —
 102 fl Storm Hoeden —
 119 inde Wapencamer —
 63 fl onder de Soldaten —
 234 fl Bandeliers —
 159 fl inde WapenCamer —
 65 fl onder de Soldaten —
 10 fl onder de Burgerie —
 243 fl Forcquet Stocken
 100 fl inde WapenCamer —
 63 fl onder de Soldaten
 190 fl Soo bouwers als zyt o. erweez
 131 fl inde wapencamer O
 63 fl onder de Soldaten O
 4 fl onder de Burgerij —
 196 fl Draegbanden
 129 fl inde wapenCamer —
 63 fl onder de Soldaten —
 4 fl onder de Burgerije —

229	fl.	Piecken te Weeten
221	fl.	Inde wapen Camer
	fl.	onder de Soldaten
13	fl.	Slacsswaerden
24	fl.	Vijeroers
14	fl.	Portelles
4	fl.	donderbossen
8	fl.	Pistoolen
3	fl.	Partisaenen
2550	bos	Hollantsebe Lont
7	fl.	hellehaerden
2	fl.	Ring Cragen
100	lb	Swavel
360	lb	Salpeter
2	fl.	Domme Crachten
75	fl.	Santspecken

BELGICA

Fort Belgica was als vooren gesecht in goede Staat, doch onder Correetie, noodich met Aerden ge-
 wilt, ende mit middelen een Corps du garde om daer van te gekeek.
 Fort te dienen, waar door dack ende andere matreaalen diemen
 nu aen verscheide plaetse employeert gemindert soude worden
 Staet mede te letten, oft niet noodich waer dat al vooren eerde
 vullinghe geschieden eenen bequaemen Regen Back mit pleyn
 gemaeckt wort, om daer door altyt water te brengen segt
 hebben, des nootsynde sich daer van te dienen, ende den last
 vande Slaven die nu tot het water kaalen voort Quarmissaen
 gebruyckt worden, voor te Coemen, dit Forts Ammomitie

Bestaet mit Volgende Nammentlyck

3	Metale Saakers weegen	2000 lb	6000	9
4	Salve yfere d' a 1000 lb		1200	6
1	Camer Stück weegen		1400	10
1	metale bas			6
metael 5 en 4 yfere			7400	7200

2	Metaale Camers
9	Steen Stucken
10	Izere Camers
5	Leepels
2	Coopere Coocker
2	Houte D.
2	Veecke Steerten
2500	Gros F. Scherp bestaende in
200	Coegels van d' 6 ^e
150	D. 6 ^e
1) 1/2	Mutsquets
1) 1/2	Snt geweer
1) 1/2	Storm boeden
1) 1/2	Bandeliers
1) 1/2	Drag-banden
12) 1/2	Tiecken
1) 1/2	Hellebaerde

veem

DE REDOUT NEYRA,

De Redout Neyra, oft. kuyck in *de* Top
 is bequaem Sterck ende wel geproporcionest docht ende correctie
 wat te Gleen ende zeer becompen, voor Julants L. natie door zyne
 hoochete ende bequame gelegent heyt onwimbaer d' Si. Lue Commandeert
 over Belgica ende den gantschen Berge ja Fort Nassauo selfs
 namentlyck over de twee see punten ende gar dijnen tot aende
 lant punten zebende front som zyn water potten ende op het cynde
 van gemelte keuvel alsoo den seluen Berge langhwerpich is
 een Steenen d' anter nelhuys om daer langhs den gemelten
 Berge te beooghen de voor noemde Redout heeft van binnen een
 vryt ketel ende is doorgaens met een vloek van Corael steen
 alsoo met aerde gevult is voorsien wat aen gaet de ammonitie
 ende hoe die Corsen is Can ter onder beooght worden.

esect m
 Arden je
 van f. k. k.
 elen. d. ma.
 ende woort
 en aerde
 t. p. t. p.
 en seer
 den last
 uarmitie
 Ammonitie

9
 6
 10
 6

1	Metaelle Zaacker wegende 2400	9	-
2	Salu Yere d. van 1400	2800	4
1	Yer Stuckge wegende	600	2
2	Prince Stuckgens Yder 250	500	2 $\frac{1}{2}$
1	Valkoentie wegende	100	1 $\frac{1}{2}$
<hr/>					
metaal	4	en 3 Yere	3000	3400

120	Grosscharp Bestaande in
15	Coegels van 2 pondt
4	Coopere seepels
2	D. Coockers
9	Musquetten
9	Sytgeweer
9	draagbanden
9	Stormhoeden
6	Piecken
9	Bandeliers
1	Hellebaerd

Int Prauw Buys opt vaertuyck

3	Metaale bal Yen
6	D. Camers
1	Valkoentie
4	Steen Stucken
8	Camers

Int Prauw Buys Los Leggende

5	Steen Stucken
10	Camers

*Dit is voor zooveel Pengaet de forti-
 fication opt Eylandt na yra. igelike plaetse met haer segon
 woordich Guarnisoen ende ammuntie van oorlogge tegens*

Alle Inlantsehe natien hoedanich die oock zoudemoghen wesen
 genouchsaem verseekest ende Bewaert syn, maer qualyck mo-
 gelyck ten aensien der meenich vuldige bestittingh het bos ofte
 Stranden vant selue eylandt te beschermen, ick laet staen
 dat men meenen Louden groote assistentie aent Landt van Banda
 selfts te doen, Zulcx Betes ende geroughelycker Loude Comen-
 geschieden, Zoo wasmeer onse macht by malcander verknocht
 Jende Hele fort nassouw opden Bergb verduelt waer, alhoe wel dat
 mynen voorstach berispelyck zal wesen, Zoo en can echter niet naer
 laeten voort stellen oft niet noodich en waer dat men gene gebouwen
 ofte timmeragien aent groote fort meer endeede, Maar dat men de
 selue Moyten ende onkosten bouen opden Bergb employeerden
 alsoomen den Lelien met eenen goede bequaemen punt ende twee
 Rondouten, soo verseeckeren en verstercken can dat men geene
 Natien ter werelt heeft te vreesen ende geen stercker fort in india
 zoud wesen, hier op dient noot saeckelz gelet namentlyck zoo
 wy in Banda meenen te continueeren met groot voordeel radmen
 de Steene kerck, preduants ende Fiscaels huys met laerstercke
 duke mueren tot verseeckeringh vanden Bergb, bouen behooren
 te leggen, Zulcx genouch waere geweest om de selue om de selue
 in volcomen deffentie te hebben, ende alle de inwoonderen te
 beschermen, Die andersints door vrese van ouerrompelt te werden
 den vyandt styven, haeren gerechtighen Heer verswaeken ende
 afballen.

Hier op Lou Connen gevraec. **H** werden
 oft de meeninge dan zou wesen t' fort Nassouw te verlaten,
 Daer op can geantwoort worden ja en voor de Camp beter
 een onnodighe plaats te verlaten, ende daar door een bequaemer
 te verkiezen, dat te onne met het ander, door manquement
 van volck te verclusen.

Wy moiten weet dat Nassouw een on-
 starcke plaats is door oorsaeke vant Meenichvuldige ge-
 berghe

	Soldys	Consg ^{te} soyn	Arrack	vleys	Rijs
Coepen 2. P. transport	320	43	30		
1. Fiscaal	50	13			
1. Predicant	90	13			
2. Secretaris	80	19			
2. Luytenants	104	12			
1. Ondercoopman	36	6		4	
1. Opfiender vant Bos	36	6		4	
1. Vaandric	42	6		4	
2. Cranck besoeckers	90	15		2	
1. Opperbarbier	50	6		4	
6. Af Nistenten	134	26		4	
5. Serganten	116	15			30
2. Corpor ^{te} van d' Adelborst	42	6			12
6. Corporaals	94	3			36 240
2. Adelborsten	323				126 1120
51. Soldaten	464				229 2040
1. Cap ^{te} des armes	20	4			
2. Tamboers	24				9 80
1. Conftabel	20	6		4	
15. Bos schieters	193	9			20 600
1. Booghootsman	24	4			40
8. hootscheellen	61				36 320
1. M ^{te} Snyder	25	4			
1. Sieckevaer	20	4			
1. onderbarbier	15	4			
1. Tuyn wachter	16	2			40
2. Constabels maets	30	2			12 80
1. Seylmaeker	16	1/2			6 40
1. Drayer	15	1 1/2			40
2. Schoolmeesters	33	5			20
2. Smits	44	1			12 80
4. Cartiermeesters	63				12 120
1. Scherpreester	15	4			40
1. Metselaer	22	1/2			6 40
6. timmerlieden	132	3			36 240
2. iijtsedulten	26	8			
1. Trompetter	18	4			
1. Cock	24	4			
1. paasser wachter	16	1			6 40
2. Jongens	13				9 80
1. landbossaten	126				40 360
1. m ^{te} Rijnse	15	4			
1. Coepen Somma	3124	272	30	72	696 520

die Meester
met weynich
vermestere
off den
Snyder ja
ommeftott
in die ende
des geordet
ijst van
Haerste
menzal
Soewel
in die
Gen
bequaam
sterke in
vaut Landt
onde bewaer
Eten vande
ten alle
op flauy
lebbor mit
boer
Contrarie
de walle
plaatse
ende mit
ment
Rijs

GROOT BANDA

Op groot Banda, Bouen de n. Geey

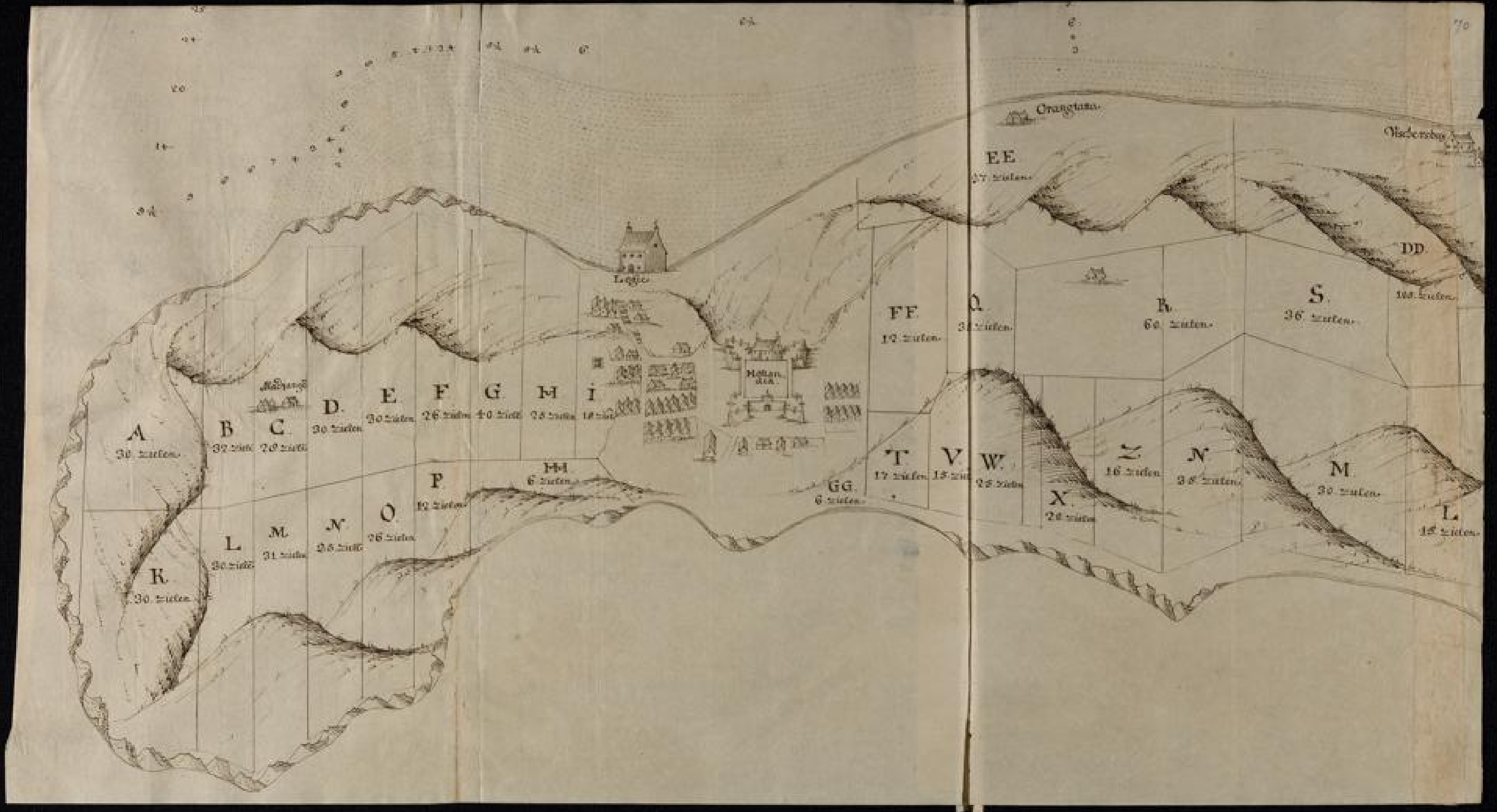
Lombir is 't fort hollandia gelegen, Zynde op drie plaatsen
nammentlyck vande zee kant vande negerije ende Selam meste.
By de omvombae, ten aensien de Constitutie desse lste plaats.
Zulck met brenghet, wolek fort gants georis proportioneert is
ten aensien zyker distantie, de puneten zyn bequaem ende
in goede form, maer de garoynen de helte te Cort, waardoor
van binnen Loo nauw ende bestroupen, niet tegen staende
in plaats van een wal de muir met steen verdubbelt is
Echter onmogelyk zy daer in eenich volq te Comen bergen
soodat hier een groote fault gesoumptteert is, ende dit
fort met 't selue getal van volck, alwaert de helte grootel
coer bewaert Cane worden, dit fort is mede van water
out bloot, ende eenlyck met potten versien der caluen is. 't
Gouverneur vande mte eenighe water baeken temaken, dit
is anders een yentiel en propers Fortqien de twee landt
puneten tot accommodatie vande sel blaaten met kayen
ende hardt dack videren, elde beddinghe van hardt steen
gelyk hier vooren geseght is tot accommodatie vande
kueft officieren een bequaem huys met een grootesael
drijz Camers ende een bequame kruyt kelder, soodat
ik niet en zie, dat hier in langh yet wes te fortificieren
zal vallen, de specificatie vande Ammonitie van
oorloog. Loo wel vande logie offe Prondel alst fort
wort hier onder gespetiteert waer een ons gevragen

Opt Ca steel, Hollandia

2	Metaale ^{stz} wegende 1000 lb	3200	2400
1	D. bas met zyn Camer //	1000	
3	Yere daeckers a 355 lb //	10590	12
1	D. wegende	2630	9
metael 3: en 4: ser		ponder	4200, 13220

Handwritten notes on the left margin, including the word "ney" at the top and various numbers and symbols below.

Michael G. on

10.8
 2.1
 25.6
 930.7
 38.4
 25.10

19
 19
 20
 20

20

		Gewicht schiet ponden	
metael B en 4 Ysere P. Transport ponden	4200	13220	
4 ^d : wegende 1000		7200	6
2 ^d : van 1000		3200	5
1 ^d : van		2220	5
1 ^d : van		2230	5
5 ^d : balie van 1410		7050	4
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
3 1)	4200	35620	

Ynde Bateria voor de logie

2 Ysere Saackers		6000	11
1 balie d:		1500	6
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
3:		7500	

- 10, Steen stucken
- 2, Ysere bassen
- 25, Camers
- 930, boscruyt
- 30, bossen font
- 25 10, Oeroffcherp bestaande
- 98 ronde Gougels van 12
- 99^d van 6:
- 95^d van 5:
- 100^d van 4:
- 4 Cruys ballen a 5:
- 4^d van 4:
- 5 schuyftangen a 5:
- 5^d van 4:
- 11 Copere lepels
- 7^d wissers
- 19^d aansitters
- 20^d bantspeeken
- 93^d mitsquetten als
- 33^d mde wapen Camer
- 36^d onder de soldaten
- 20^d by de borgerye
- 20^d bandeliers te weten
- 20^d mde wapen Camer

36 ₣: onder de Soldaten
 24 ₣: by de borgerye
 53 ₣: Zyt geweer, namently
 6 ₣ mede wapen lamer
 36 ₣ onder de soldaaten
 11 ₣ by de borgerye
 46 ₣ -- -- -- -- --
 36 onder de soldaten
 10 ₣ by de borgerie
 31 ₣ -- -- -- -- --
 6 ₣ -- -- -- -- --
 2 ₣ -- -- -- -- --
 3 ₣ -- -- -- -- --
 1000 ₣ -- -- -- -- --
 1 ₣ -- -- -- -- --
 1 ₣ -- -- -- -- --
 1 ₣ -- -- -- -- --

De Negerie ofte stad Lontor licht meest mt
 hanghen van eenen Berghe neergaende tot aents strangh doch
 zoogelegen dat bylets can werden. Inant bouen te comen
 als duikt ondert fort Zulex met Cleynre moiten ende Costen
 doorte Comen is andersmits vande Zee kant onwombaar
 bouens dien is de logie op het strangh gelegen waer voor een
 Rondell met twee vliegels tot aen t'huys getrocken zyn
 ende vut selue 3 yserse sakers ende twee steenstaeken geschoots
 worden om alsoo water pas het gat van Lontor te bevryden
 bouens dien zyn 2 schutgaaten by de mueren vant huys
 om daer door het strandt voor de negerie te beschermen acnde
 Zyde der logie leght een proper steenen huys van een borges
 Zulex mede tot deffentie vant strangh ende het op comen
 Gandjenep
 ont platt. ende Bouen de Negerie op den
 grondt vant fort binnen Mutsquets Schoots seft den

gewesen Cap: ⁴ Galt een steenen huys, van goede starckte op eenen reuvel gelegen dat sommighe Sustineerent fort vnderlyck te wesen maer alsoot sort sonder water is vock te seen onde Borgeren en ingesetenen te huysvesten Zoudal nooduk wesen dat ter seluer plaetse een deyn begryp van een negerye geformeert wort, daer toe dit huys zeer dienstecken bequaem gelegen is om vant sort tot daer bestreecken te werden maer in tegendeel. Zyn hier onder Correctie twee faulte geschnitt mit leggen ende maeken vande kerck ende predicants huys dat buytende seestreeck ofte lynie leyt. Zier goet ende dienstich waert geweest dese gebouwen by W. de straet in plaets dat by ooster leggen, gebouwt waeren, om alsoo langhs Racc staende in tyde van noot voor stadsmuieren oft Block huysen te dienen sonder sulken misent behooren geen steenen gebouwen, get meermaels gescheit is onder sortification gemeeckt te werden ten zy daer by voordeelen te trecken Zyn Zyllex hier hadde Comen geteue oft by den water put die dicht onder des negerys muieren soo hier langhs van Golt huys oft tot beneden met een steenen Muer betrocken wort d' selue Louw Comen beschermpt werden, daer nootsaackelyck op gelet dient, en geen steene ruyse ten zy daer noodighe dienst Comendoen, getimmert diener wataengaat het garnisoen waer mede A Fort als logie ver sekeret Blyft wort hier mede aengeweeten

Coppen

	Soldie	Coltg	grack	vleys	Rijs
1 Coopman	60	9	6		
2 Predicanten	120	20	14		
1 luytnant	64	6	4		
1 Barbier	3d	6	4		
1 Constabelsmaat		3		6	
1 Sergant	22	3		6	
1 Corporaal van adelsborsten	22	3		6	
3 Corporaals	46	1½		1d	120
1 1 Coppen transporteere	432	5	2d	34	120

meest mit
strang
en de comen
en de comen
wonder
er voor en
ken zijn
ziken geteue
te beorden
gan huys
men aede
an een huys
top vock
gden
gden

	Soldie	Coste per tag	drack vleys: Ry
11 Coppen P. Transport	432	57½	28 34 120
1 Schoolmeester	16	3	40
2 Janispas Yaaten	28		9 80
16 Adelsborsten	182		2 640
11 Schildersaften	99		49½ 440
3 Boschdieters	37	4½	18 120
1 Caster	15	½	6 40
1 Jongen	4	¾	40
1 Cap: des armes	20	3	6

4): Coppen Somā - 833 66¼ 28 196½ 1520

BINNE CUST

Langs de Binne Cust van de Loge op Lontor tot Salamma. Zyn vyft steene huysen gelegen daer van desommige Masiff ende sterck zyn, nameklyck de drie noordelycke die in tyden van noot voor redouten souden verstrecken, het waer becooneken d' Zelie op de buyten Gast yder in gene bequame baylaghen, ende door desselfts meesters buyten last vande Comp bewaert werden, het huys van Commer ofte water vliet dat tusschen 2 Rivieren leght is wel het starckste en met eenen grooten steenen pagges omstrooken ende daer tot deffinitie vande Riviere dienstich.

SALAMME

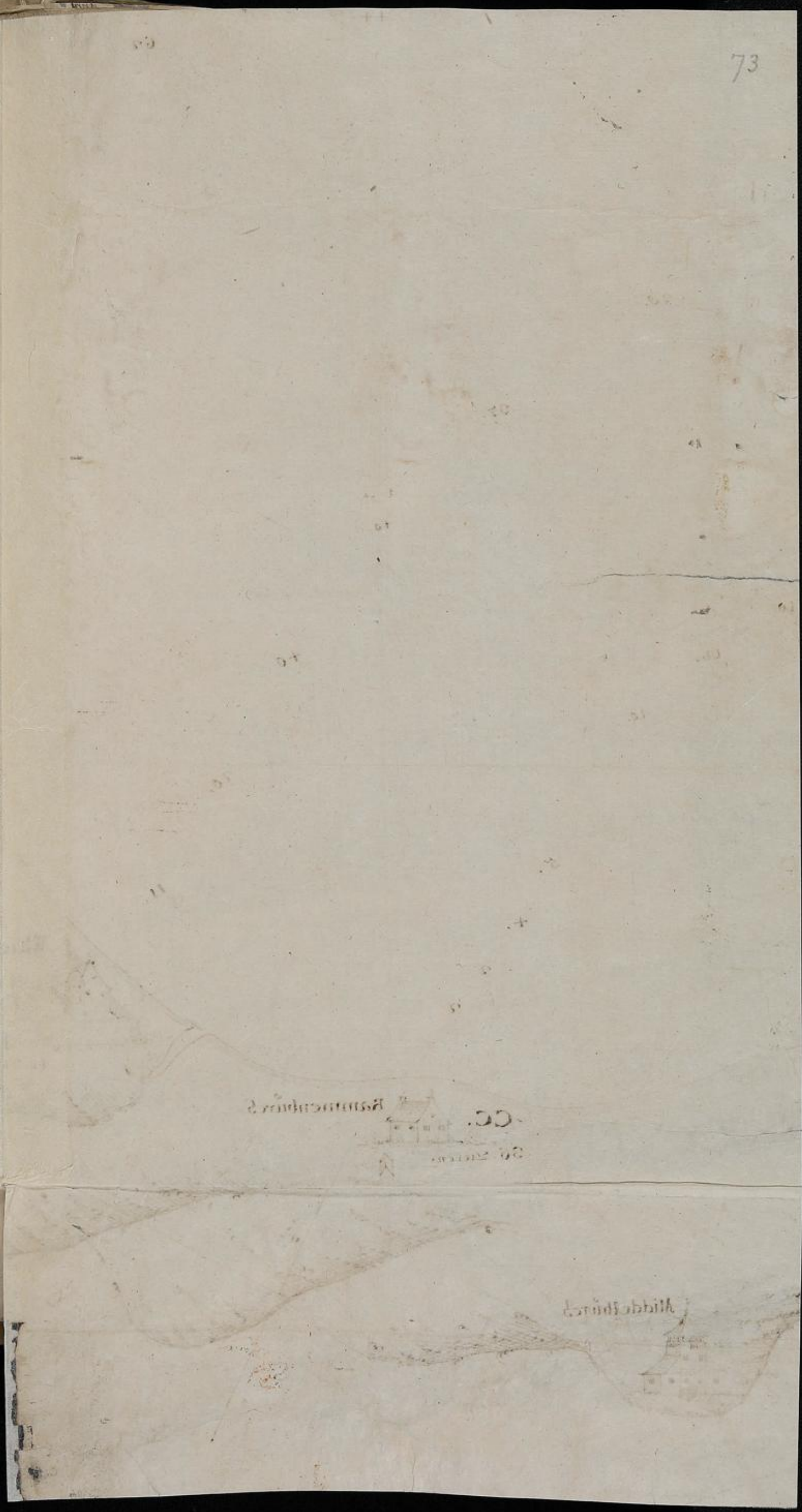
De Rivout op Salamma is wel gemacht ende groot van proportie Masiff en sterck beneden ende boude met geschut beset. Zynde Rivdelz roogh op gevult met eenen steenen vloer, daer onder eenen kruyt ketel, die accommodabel, doch niffens ander onvoorsien met water, den putte inde Negerie is onbeguaem ende draek soo dat het drink waeter van Commer zaals moete hier is d' 2° Gouverneur mede voornemens eenen waterback te maken dese Rivdout is dienstigh om het strangh ende prauwer te bewaaren, maer voorder niet, alsoo langh plakke bay zynde.

track vlyt. Ry
28. 29. 100.
40.
91. 00.
12. 00.
45. 40.
18. 10.
01. 40.
40.
01.

28 110 150

Lange Dy
daer van
grye wordet
het waerke
quam bay
Comp. kens
tulliken
ten stenen
waer deenthet

wel gemact
grye wordet
met eenen
moddel dyck
Nieuwe is on
Sommer dact
nen wosterbed
ende graven
ke bay gryn

Kammerhuys
CC.
28 200

Hildderhuys

Altenburg

17

17

17

Altenburg

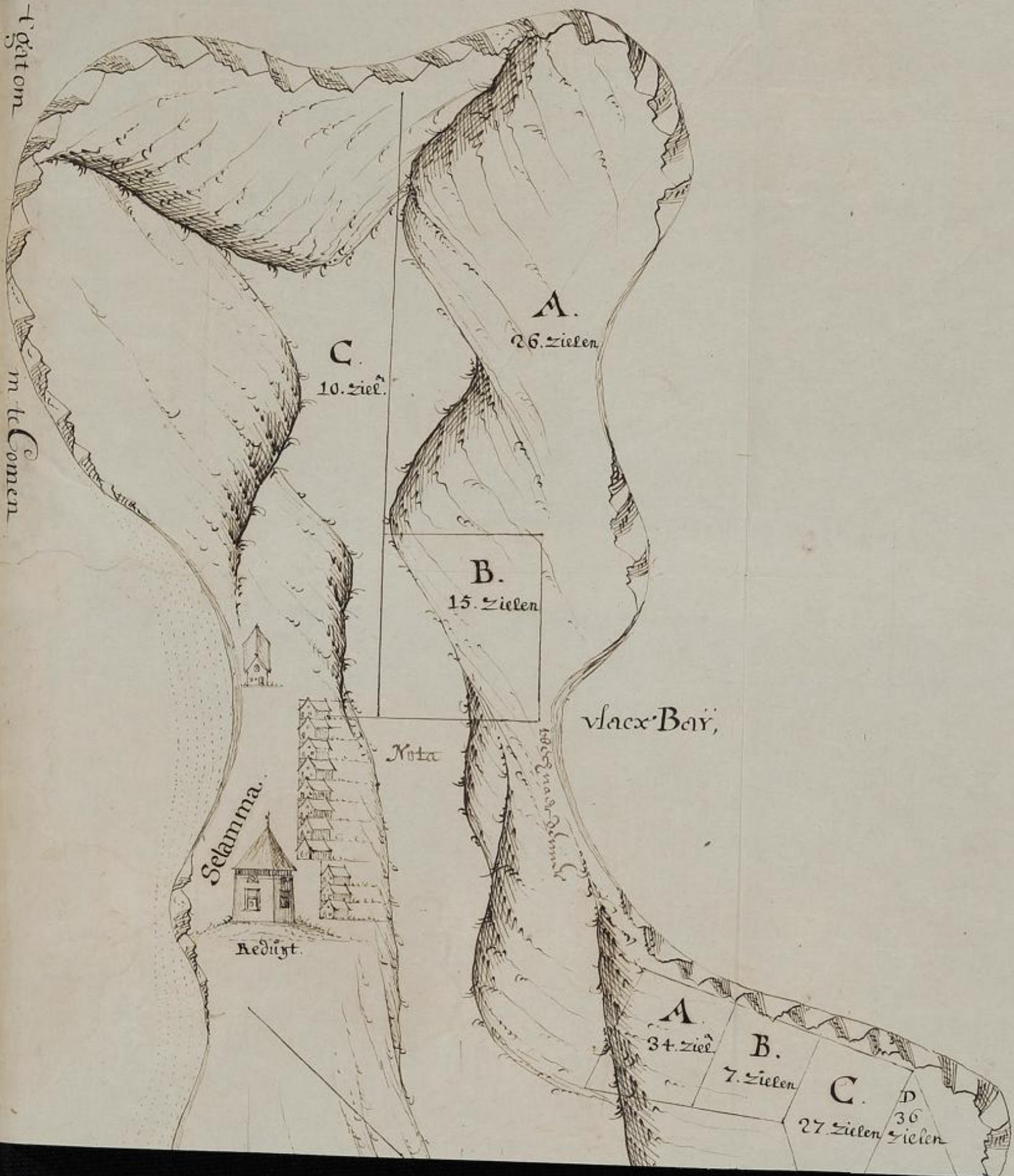
17

17
17
17

ALDENBURG

Figatom

in te Comen

A.

26. Zielen

C.

10. Ziel.

B.

15. Zielen

vlacx Bay,

Nota

Selamma.

Reduyt.

A.

34. Ziel.

B.

7. Zielen

C.

27. Zielen

D.

36. Zielen

Handwritten text in a cursive script, likely a list or index, partially visible on the right edge of the page. The text is mostly illegible due to the angle and fading, but some words like 'Blume' and 'Blatt' are discernible. The text appears to be organized in a list format with some numbers or letters next to the entries.

Ende ander zij in Wuyffel off westelyck Mousson van achteren bespronghen ende dat meer is van boeven uyt het langhen vant gebergte 200 gegroot Comien worden dat niemant daer in den Comien gedueben hebbon goet gevonden alsoo de gouwerneur voorneemens is gem negerye met een nuwe Steenen kerck te voorsien de selue in een vierlante form boien opt plat vant gebergte te leggen om alsoo de L'edout ende Negerye nitsgaders Vlaccx Bay te beschermen ende altyt achtert land een oock int seyl te houden daer suk dese negerye intyde van gode Louy moeten transportieren gelyck de Bandances selue daer voor desen oock begrepen hebben gheddt leggende op de passagie vanden meer woayer ende Orien d'ammunitie van oorloogh is gelyck hier ond' gespetificeert staet het garnison bestaet in 10 Seldaten ende een serg' zynde onder t getal van nayra alsoo daer Prantsoen ontlanghen begrepen

2	Salve Zaakers wegen	1700	3400	6
2	Ysere Stucken	1400	2800	4
1	Metale Stucke	300	300	1 1/2
<hr/>			300	6200

- 6 Steen Stucken
- 10 Camers
- 360 Esbolsruyt
- 7 bosken font
- 470 Grof F. Scarp
- 63 Coegels van 6
- 23 d: 4
- 4 Coopere Sepels
- 2 varcke Staerten
- 3 wissers
- 6 bantspaeken
- 26 mitsquetten
- 23 Sutoewer
- 20 handeliers
- 11 drag handen
- 6 piecken
- 5 morgestarren
- 3 bractspitten
- 1 sellebaert
- 100 mitsouet Coegels

[Handwritten flourish]

[Handwritten flourish]

De Passagie van Salamma tot Den-

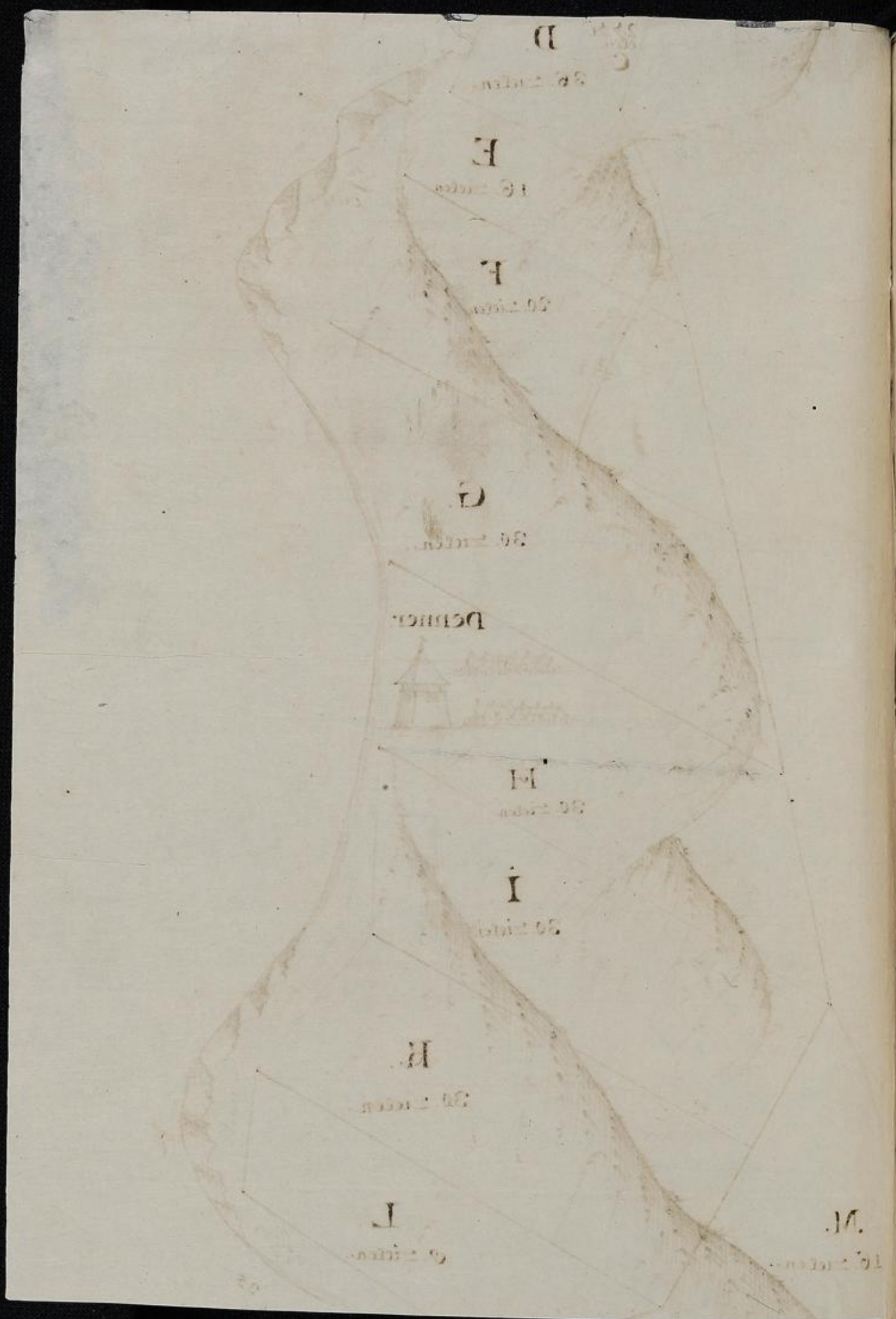
ner is ongewoer en nuyr gaens, gants bequaem, en noch bequamer met Cleene Moyten te maken alsoo den gem. berg ontrent het strang langhs eenen affgaenden berg. loope, soo dat men d' arde van bouen neederwaerts te Gassen den meer gem. wech met Cleeng moyten gebreet ende geeft Canwoer den Sullex een dienstige saack zouw wesen om sich in tyde van noodt daer van bydaech ende nacht te dienen dus dit p. Memorie —

REDOUT DENNER

De Redout op denner is van een goede.

Form, doch met een verdiepinghe ende plancke solder daermin van binnen als een gedongh skan in Clinnen, Zynde de selue versien als p. notitie hier onder gementioneert, nu omtrent wonen eenighe mar dyckers hebbende laere huysen vande Redout totaent gebreyt in form van een straat begreepen staende voor aen omtrent de redout op de houck vande straat een steenen huys, de rest van riet alfoot meest al sleghte luyden, zyn, die laere speceryen zyn gehouden aenden Coopman offe Comptoir weyer te brengen, vande te leeveren den sergant ende 10 soldaaten daer ordinary quarmissoen houdende ende ondert getal van wayer gesomp, vandeert, moeten laer provisien offe rantsoenen opt selue Comp. zaalen, alsoo daer by ende omtrent gelegen zyn, —

1. Ysere Stuck w egende,	1300	5
2. d. w egende 1100	2200	4
3.	3500	
2. Steen stucken		
3. Camers		
300. boscruyt		
10. bossen lopt		
300. Grofscharp		
29. Ronde Coegels van 5 lb		

45	Royde Couoels van 4
3	Schuyftanden a. 5
5	Kettmō Couoels a. 4
2	Copere lepels
2	Wiflers
1	Copere koecker
1	Varckestaart
4	Santspaacken
17	Musquetten
13	bandeliers
13	Sijfweers
8	dragbanden
6	Salie piecken
1	Sellebaart
200	Mutsquet Couoels

WAYER

Wayer is ongeraer een halst Mijl weegs
 van Demer langhs eenen weeg in voegen als vooren dese plaats
 leest eenen steen Logie wel geproportioneert onder met behoort
 packhuysen ende boucn versien met vier bequame Camers mit
 Midden de grootste Lael voor desen hebben op de twee boucken
 Gleene plantjens gelegen, die nu verdubbelt ende naar proportie
 vant huys gemaeckt worden, met laere bysondere up ganghen
 ende gedeekte Cassen versien mit 5 stuccken, en een valtoen
 Doch vier waer genouck, dit huys is gelegen tusschen twee Rivieren
 op eenen zooghen Oever daar zeer bequaem, in goe de verseeckeringe
 onder de Logie een Beknopt werck om het Negerys volck
 mit bergken Zonde Connen gemaeckt worden, dese negerije
 is in form als die van demer met een groote Brede stract totaent
 geberchte

geberchte den onder Coopman van dese logie blyft gehoud
 Jaent Comptoir op Vera om de 2 a 3 maenden Preeque
 te doen van zyne admimistatie ende verstreekte Piantsoen
 Cop de plaetse demer, wayer ende Ouren (voorgewallen)
 het quarmissoen deser plaetse als Ammonitie van oorloogh
 wordt verhoont. C^{de} ondergese zeeven Notitie namentlyck

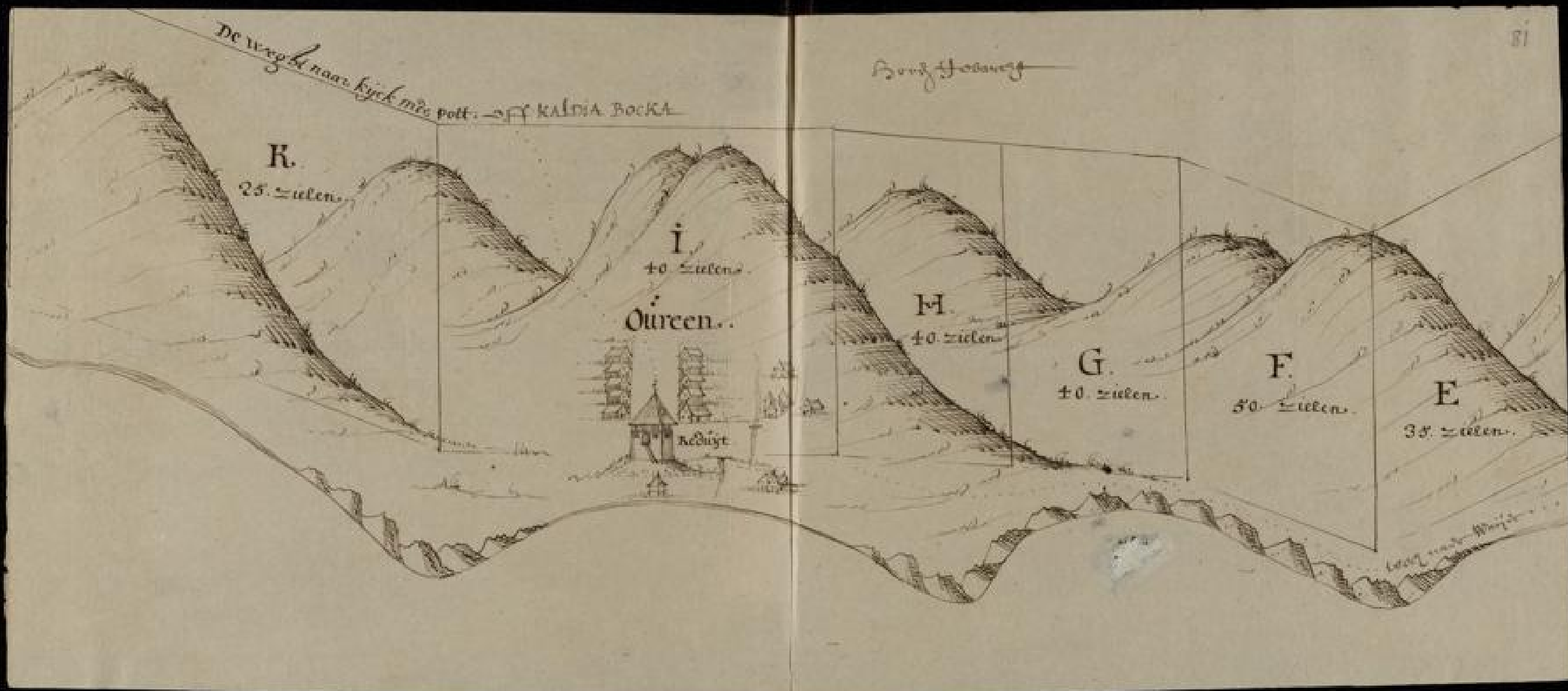
Coppen

	Soldie	Cost	arrack vleys	Rys
1, Onder Coopman	50	6	can 4	
1, Cranck besoucker	36	6	4	
1, Barbier	24	6		
1, Sarjant	26	3		6
1, Corporaal	16	1/2		6 40
2, Lantspastaten	26			9 20
1, Bosschietter	15	1/2		6 40
6, adelborsten	62			27 240
12, Schildergasten	109			54 100
1, Schoolmeester	13	2		40
<u>2)</u>	<u>377</u>	<u>24</u>	<u>100</u>	<u>920</u>

2, Ylere Stucken wegen 1500 lb	3000	6
3, D ^e wegen	1160	3400 4
1, Metaale valckoen van 500 lb	500	
<u>1, 5</u>	<u>500</u>	<u>6400</u>

6, steenstücken
 11, Camers
 532, G^ro^ftscharp bestaande in
 42, C^oegels van 6 lb
 27, D^e van 4 lb
 35, Criys ballen 4 lb
 8, schuyftangen 4 lb
 960, boscruyt
 15, bossen lont

2 Coopers

- 2 // Coopere Coockers
 1 // Coopere lepel.
 1 // Vazckes taart.
 1 // Coevoet
 8 // Jantspeecken
 32 // Mutsquetten
 30 // 4' Zift geweer -
 31 // 4' handeliers -
 18 // 4' drag'banden
 5 // 4' Salve piecken
 1 // hellebaert -
 500 // 4' Mutsquet Coegels -

OUREN

Ouren is ongeveer $1\frac{1}{2}$ uijz van *Wajer*
 $1\frac{1}{2}$ uijz van *Kaljaboque* ende $2\frac{1}{2}$ uijz van *Lontor* d'el
 moeyelyck op te klimmen van wayer langhs ketstrangh. Is den
 wegh als voorin, daermen bayen passeeren moet. Ende ter noot
 eenigh vaartuych aan Comen Can, doch niet soo ofte souden met
 weynich volck wt op klimmen van strandt comen gestut worden
 Soo dat het landt rontsomme uyter natuer sterck is, dese Redout is
 welde Gleenste van allen met een plancke solder ende van binnen
 tot de negerij omtrent de Redout in form als vroren uyt gesondert
 dat eenighe ruysen soo hier ende daer wt bestaen, van hier tot
 Lontor ist niet te gaen als met laech water langhs strangh of souer
 Caljabogue des t' sant hier soo stark ende starcker geoordeelt
 moet worden, als op andere plaetsen alsoo dese Redout wat on
 gelegender en varder van wayer is als denner Soo wert d'zelue
 ende de negerije tot verantwoordinghe vanden Sergant van *Rijs*
 ende andere behoeften versien wat belanght de hooten ende
Macis worden wameert tyt is, door den Coopman van wayer
 ter zeluer

ter seluer plaetse weeckelyck ontfanghen, ende door den serg.
 bewaert, het quarmissoen bestaet als op demer in een serg.
 ende 10 Soldaten, aengaende de Ammonitie van oorloogh.
 wort hier onder beneyffende de Soldaaten haer tractamenten
 gespetificeert te weten.

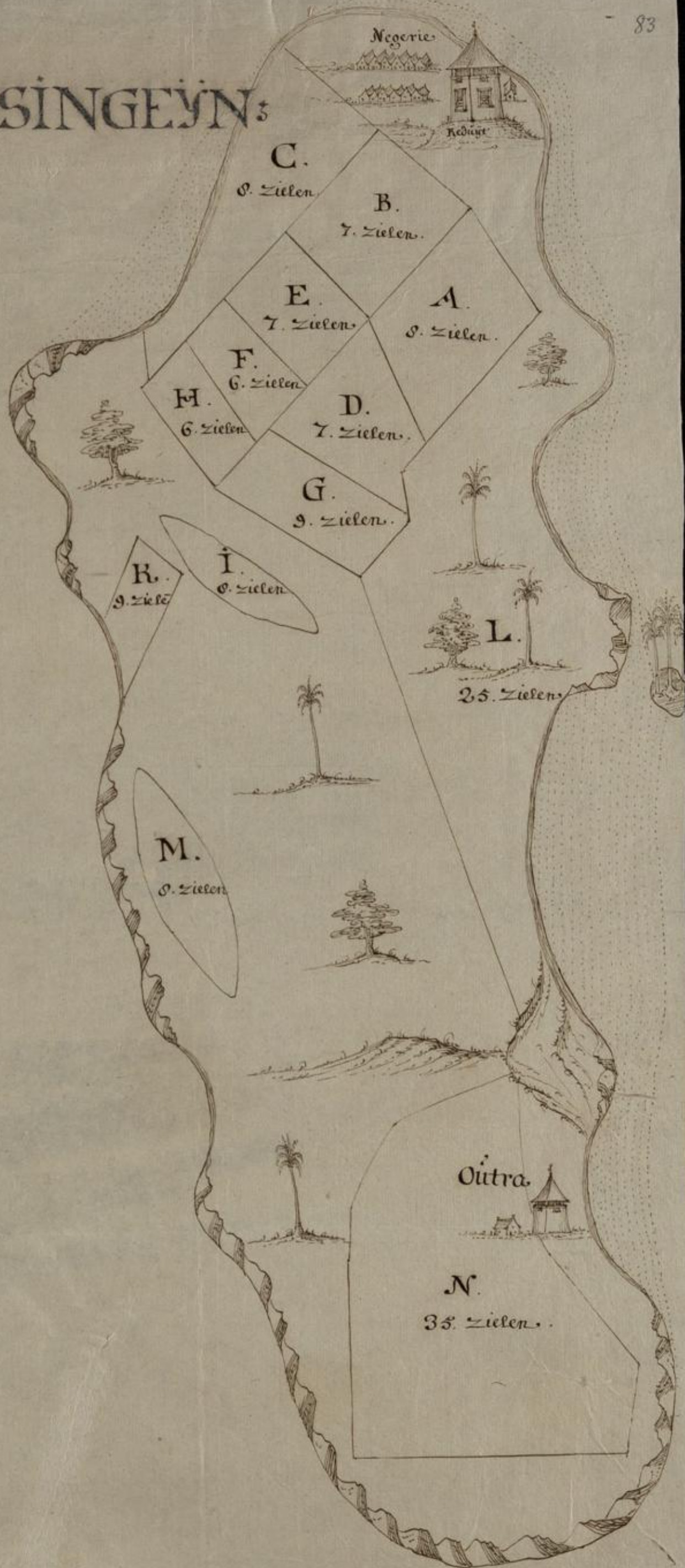
1 Yfere stuck wegende	1170	3 1/2
10 van 1000	1000	2 1/2
	<u>2170</u>	

- 2
 1 Stuck gent steenstück
 1 Camer
 370 boscruyt
 10 bossenfont
 100 Grosscharyp bestaande in
 26 Coegels van 2 1/2
 100 Cruijs ballen
 2 Coopere sepels
 3 Wiffers
 2 Coopere Coockers
 1 Varckestaert
 3 Coevoeten
 6 hantspeecken
 16 Mutsquetten
 16 Bandeliers
 15 Sytgeweeren
 9 drag banden
 6 balue piecken
 1 hellebaert
 500 mutsquet Coegels

Coppen

	saldie Costgelt, vrees Zy	
1 Sergant	24	3 6
1 Corporaal	17	2 6 40
1 lanspassaet	14	4 1/2 40
0 Schildergasten	72	36 320
	<u>127</u>	<u>3 1/2 5 2 1/2 400</u>

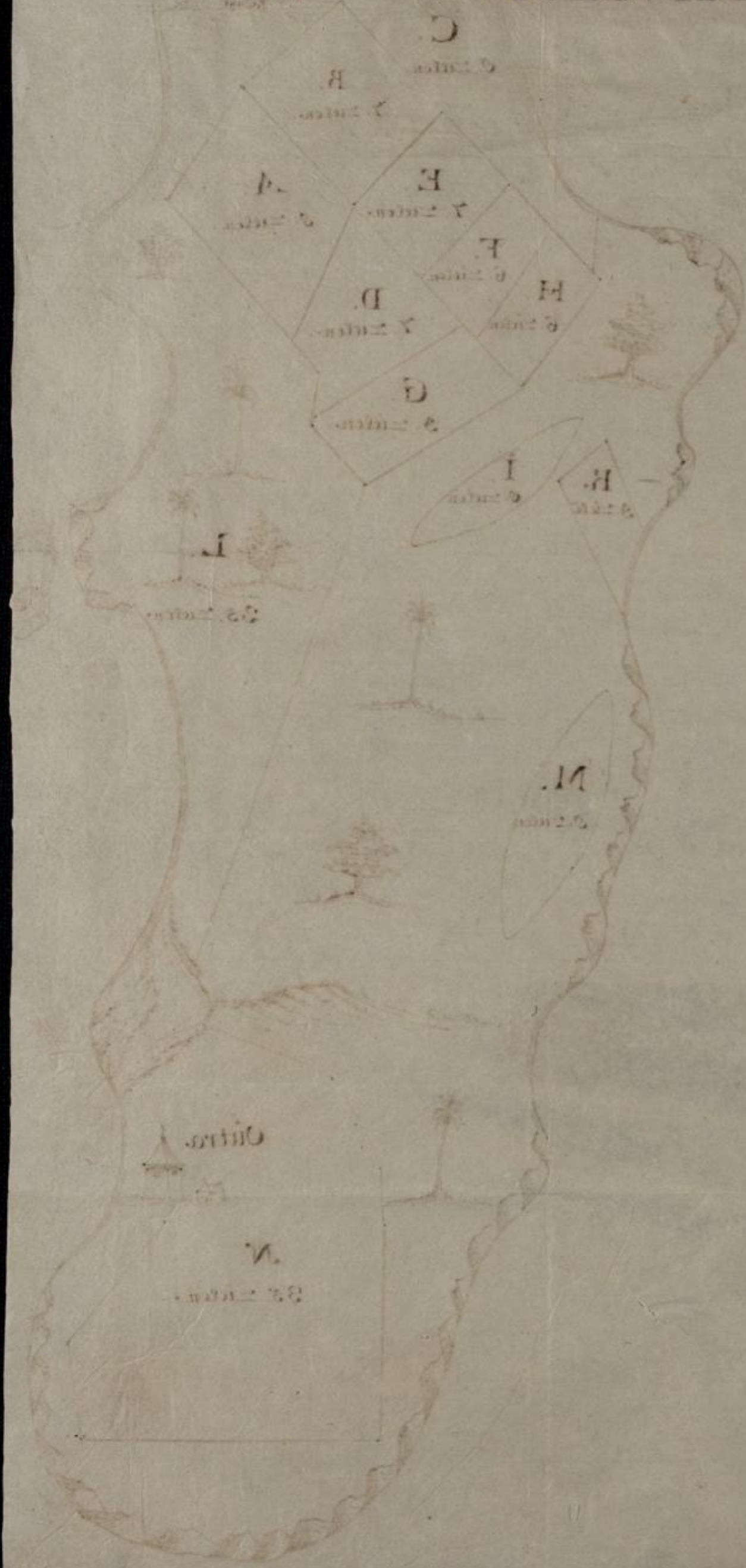
ROSINGEYŃ

erg
rg
h
nt
1
2
1
2
5

40
40
20
100

ROSINGEN:

ROSEGEYN

Op Rossmageyn is de Redout gants
 en: geheel vervallen doch staen de mueren die recht ende goet
 Lijn ouerent ouer sulcx met Cleene Moyten, gerepareert can uerdes
 derhaluen goet vinden. Soo wy daer noch eenigh garnisoen willen
 houwen de selue wederom doen deeken, ende t' volc is dat nu in
 andere onbequaeme kuffen woont inde logie logieeren, om alsoo het
 eeni mit het andere te beter te onder houwen wat aengaet de gem
 plaetse is mit 9 Soldaaten, ende een Sergant, die haer Bantsoen
 op Neyra haalen ende tselue Cals op Ouren verantwoorden, Item
 tot deffinitie van haer Lijn met 2. Bassen ende 2. Steenstucken versien
 wat belanght de gelegentheit vant Landt daer van Lullin hiernaer
 vermaen inde desselfts gelegentheit op een ander plaets bekent
 maken, —

Coppen

	Soldie	Costgelt vleys	Rijs
1. Seroant	22	4	—
1. Corporaal	16	6	40
1. Boschieter	14	6	40
7. Schilderwaften	63	3 1/2	200
10. Coppen	Somā 115	5	43 1/2 360

POELLE AY

Fort Ringie op Poulo Ay
 was door last vanden Heer Accolaÿ van Amyn met ruten ende
 wooringhen voor de soldaaten als andersmits begomen te voltrecken
 sulcx daer twee westelycxste Gardynen voleynt was, des genootsaecht
 ouer de miÿs te gaen, de gordyn daer aen inde lant poort Compt
 was

86

ROSTG.

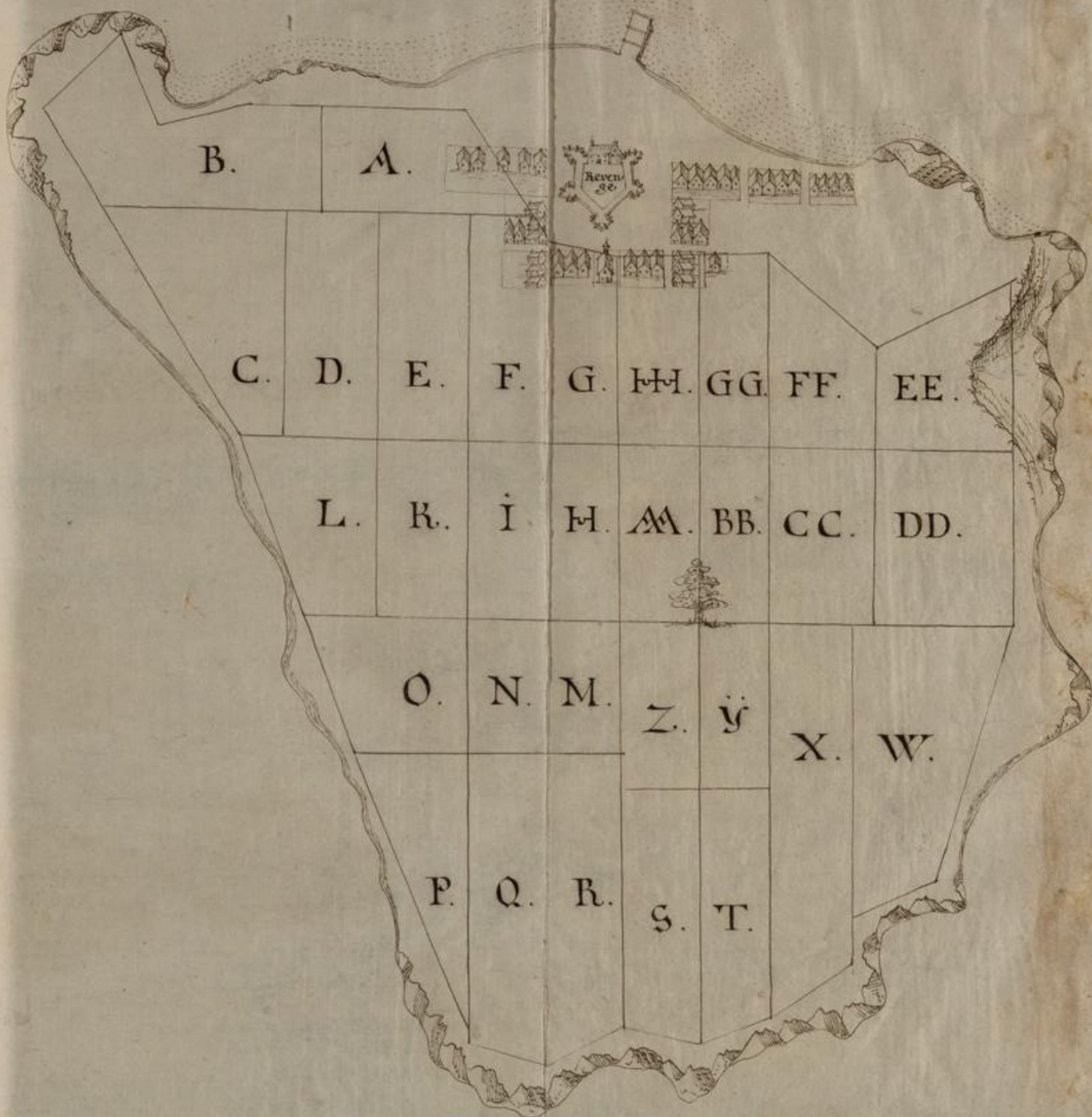
was met een nawaal versien van twee treden. die naer den eyssch
 Vantwerick, wel viermaal soo swaer behvorden te wesen in gelycker
 Voughen was de oost gardijn begost, doch was d' d' Gouverneur
 ten aensien de N. O. gardijn wel de swaer etc. terboersaeck een
 naer gelegen looghte geen do passen vant fort d' Selue souder peryckel
 van eenighe vyanden Can beschooten oft becroopen werden des van
 mirninghe d' Lelue Lyne behoorlycke dükte te geuen Zulxede
 vste voor ander ongevallen ende quade gelegentheden, oock wel
 noodich waer wat aengaet dese fortificatie is van pas goet met
 alle de puntten geborsten ende gescheurt, gelyck ten seluen tyde
 als daer de visite was doende de Cassa matte vande westpunt
 onder de voet viel daer vande Muer van binnen ende Buysten
 met Coraal ende steen gevult, bouens dien de valsc. hegronden
 soo dat het barsten ende scheuren niet vreempit is, de rest vande
 puntten t' huys ende rejenbaeken, waegen in goede orde, ende was
 den Gouverneur van mirninghen metten eersten het daek vant groot
 huys met Cannen te beleggen d' ammonitie van oorloghe ende
 besettinghe vant gemelte eylandt wort hier onder mit langhe
 gespetificert waer onder het guarmisoen van Pouloron bestaende
 in 10 Man begreepen is. Namentlyck

1	Metaale saecker weeg	1620	9
1	half Yser Cartouw	3000	10
7	Ysere saackers van 3000	21000	10
2	D: Van	3200	11
4	D: Van	2450	9
5	D: Van	1825	8
4	halve D: Van	1500	5
1	Metaale Camer wegen	50	
3	Bassen sonder Camers	110	
metaal 5 en 23 Ysere		Samen 1500 156925	

Om Redenen wort poulo Ron
 hier by gevoucht

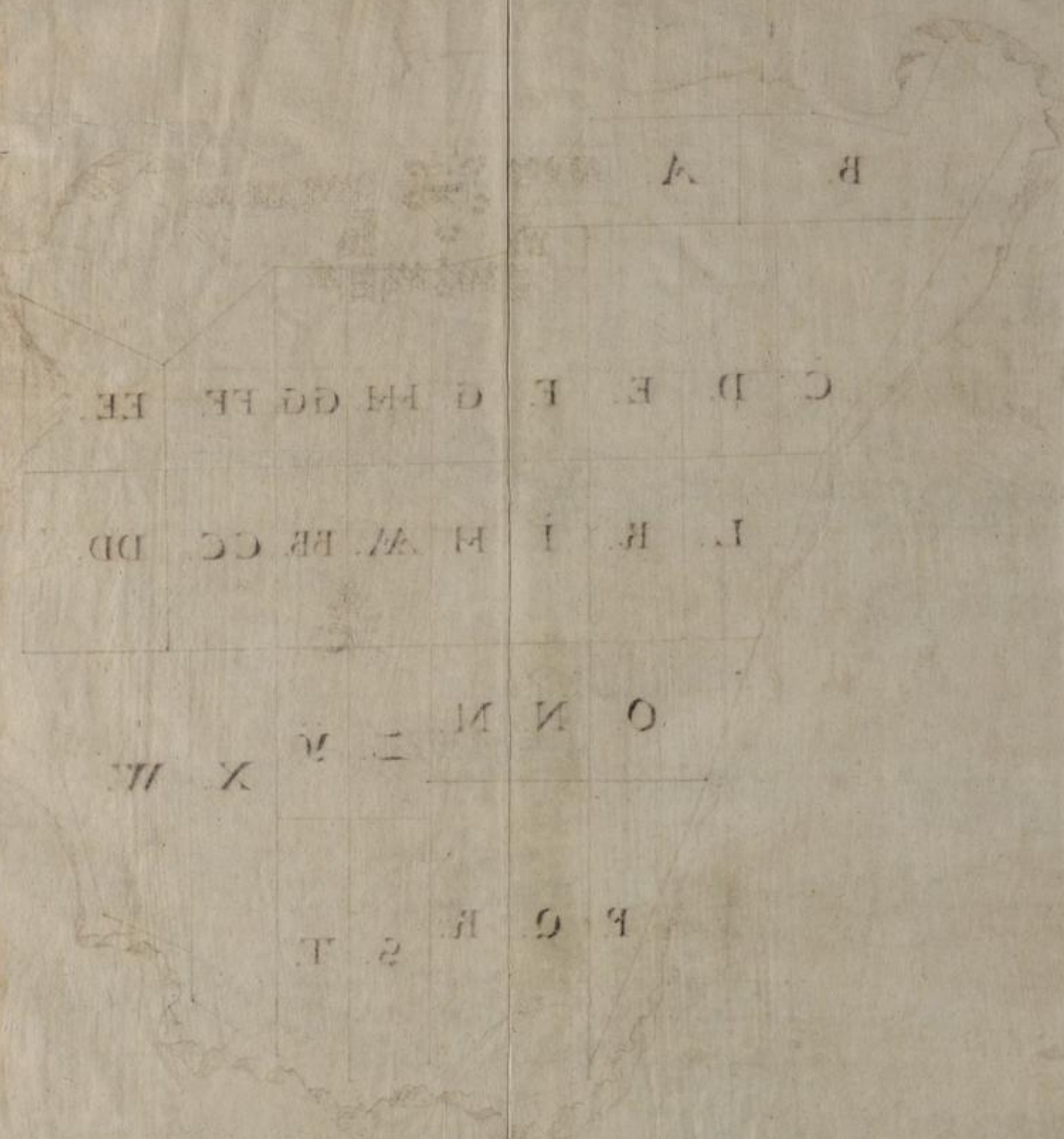
OP POULO

POULO-Ay 3

Handwritten notes on the left margin, including "9-7", "Da", "00", "A", "91", "Da", "54".

POUILLOUX

OP POULO. RON

1. Groote Yfere Camer van
1. Sten. Stuck met 2 Camers

600
160

2

220

6660 Ponden grof scherp bestaande in

100 P° Coegels van 12 L°
 100 P° D: Van 8: —
 78 P° D: 9: —
 30 P° D: 11: —
 30 P° D: 18: —
 77 P° D: 6: —
 60 P° D: 7: —
 22 P° Schuyf tangen van 9 L° —
 10 P° D: 2: —
 96 P° Cruysballen van 12: —
 70 P° D: 9: —
 12 P° Ketting Coegels a 13: —
 11 P° Coopere lepels —
 6 P° Varken Staerten —
 7 P° Wissers —
 23 P° Uranaden —
 3 P° Heurs vaetjens —
 3 P° Coopere Coecker —
 2 P° Joute D: —
 5 P° Coopere maten —
 5 P° Cardoes stocken —
 700 P° Mutsquets Coegels —
 82 P° Piecken als —
 22 op de racken —
 8 onder de boottwacht —
 2 op poulo on —
 3 P° Zellebaerden —
 2 op de Racken —
 1 by den Sergant —
 4 P° Pydarms op de Racken —
 132 P° Mutsquetten namentlz. —
 69 P° op de Racken —

46 P° D: onder de sold^{ts}

46 f. Mutsquetten onder de Soldaten
 7 f. D. onder de Burgerie
 10 f. D. op poulo Ron
 31 f. Soo Jouwers als Zijt Geweer
 5 f. op de racken
 26 f. D. onder de soldaten
 27 f. Bandeliers onder de Soldaaten
 42 f. Stormboeden, onder d.
 200 f. Losse bandeliers maten onder d. verdeckt.
 2131 f. hofcruyt als
 2100 f. mt Cruytbuys
 31 f. op poulo ron
 136 bossen Soffantse sondt,
 2 f. domme Crachten
 28 f. Goute Santspeecken
 6 f. dragbanden onder d Soldaten
 2 f. Pistoolen op Nijra byt Compt² nassauw

Coppen

	Soldie	costg ²	arack	vleys	Rys
1 Coopman	60	13	can	3	te
1 propenent	68	13			
1 Assistent	16	4			
1 Sergant	22	3		6	
1 barbier	34	6	4		
1 Corporaal v. d' Adelborst	26	3		6	
1 Constabel	24	6			
1 Immerman	23	1/2		6	40
1 Smith	18	4			
1 Schoolmeester	24	4			
1 Provoost	12	2			40
1 barbiers Jongens		2			40
1 onder schoolm:		3/4			40
4 Corporaals	66	2		24	160
4 lanspassaten	53	2		24	160
2 bosschdieters	26	1		12	80
15 adellorsten	177			6 1/2	600
1 Lamboer	12			4 1/2	40
25 Schildergasten	240	3/4		117	1080

66 Coppen Somā 896 - - - 67 10 267 2280 -

Goed Mejnagh voor de Comp: bevoor

gesocht waer ten ontwijffel soudemen om sich beter te verseecken.
 Andere gelegentheit gevonden hebben, daer noek op gelet dient. Het is
 seer eer dat t Landt van Culo ay soo sterck meten is als by sommige
 voorgegeven wort; buytint gesucht vant sort en; dat op veel plaecten
 is goede gelegentheit om te Comen landen, daer by zeer goede ende
 bequame Plaecten om sich sterck te maken, die ons Beter als dit
 Fort soude gedient hebben, alsoot op een gans onbequame plaets
 geleght is, ende tot op eenen steen worp beeroopen ende geschut geplamt
 Can werden sonder dat men belletten Can, zet wdek men daer naer
 met een Steenen Borger's huys heeft willen Beeteren, maer eer souwt
 onse vianden dienen tot verseeckeringe van Bateriaen ende by gelegen
 wercken, des een Redout op dese plaets zoo veel had eomen doen
 ende verrichten als nu het sort. Met syn groote aduysen mijn heeren
 Dat men veel menschen in een beslooten ende Bekrampen Steenen Fort
 souw willen Preserveren, daerom bes dat men starckte uyter natuere
 souekt getz: hier te vinden Zyn, Maar ter Contrarye Zyn hier eenighe
 hoopke soo dicht by dit Fort, die genouchsaem ouert selue Commatieren
 sal soo dat den gront vant Landt met de Borstweeringe ouer een Comen
 Echter ist voek zulx allen offriceerden sich alle dese ongevallen niet
 datter versheyde ende veel voudighe Redenen Zyn, die ons ondoen
 kycken, ende verstant te vrighen, oft de Comp: niet dienstiger waer
 tot behouden is Ende Meynt nu van haeren staet, dat alle de noote boomz,
 vant selue Eylandt, gerascert ende omgehouden worden, ende tegem
 Eylandt eenctyck met zyne Clagus ende vrucht boomen, Coebesten
 bocken, ende ander ve besett bleeft, daer beniffens het huys met 2
 puncten om alsoo de wacht voortloopers ende roouers te houwen
 desen voorstaet. Sal naer alle apparentie de sommige vrcempt door
 Comen, maer onder en tusschen staet ons te geloouen dat eerlangh
 voor sooval ick Banda in gesienheit, de heeren onse m: de nooten en
 soetge soo wel als de nagelen zal comen te verveelen, dat haere
 m thien jaeren beter als nu gewaer zullen worden, ende vastel
 te geloouen zij, de helft te seggen zal gaen, alsoo by experientie
 bevonden wert, de meernichte der jonge Boomen veel zijn, die door
 de Leberensheit des volcx, voelende de groote swaere meer en meer

Zal toe nemen, waer door de Comp^{te} eyntelyk overtropt zal worden,

Compt ook in Consideratie dat soo danighe natie als de Comp^{te} op poulo ay heeft voor geen andere als voor geveynde vrunden, moeten gehouden worden, bouen den compt noch het tweede quaet, dat is dat een yder in tyde van noot genoeg met het syme te doen heeft, dat poulo ay seer licht vergeeten ende mit doot bouck geraecken zoude ende onder tussehen tot eenre met het andere verhooren gaen, op swaeren moeten ons niet verlaaten want zy in geenen deelen te vertrouwen. Maar ter Contrarye tot veranderinge genegen zyn, daerom best dat wy onsen staet vast setten, ende ons vermogen by den anderen te houwen, om alsoo in tyde van noot temachtiger te wezen.

Is seker end waerachtich dat betoerde vande Boorn Namuntlyk op groot bandas gebergt te ende onbequame plaetsen ongeplukt blyven, zuler naech alle apparantie op het hoogste vant landt geschiet daer geen menschen comen bouen dien noch veel landt leegh leyt, oft niet aencomende jonghen boom beseth is ende zooder eyse van haer C te Cort Compt sooresteert op groot banda noch zoo veel grondt ende leegh leggent landt dat seker yek vuermaal zoo veel aengeplant can werden bouen. Dien is de drie vierde parten van neyge onbeplant soodut metter tijt rieht ende by malander zynde den eyse volraen zou werden ende ander plaetsen, als poulo ay, Prosegeyn, Gounigapic ende tyrouwin Eylandt tot merckel profijt ende voor deel van Comp^{te} gants noodich ende dienstich is om bestraet ende ander be, loeffen voor banda aente geseeken, waer door hier een landt dat voor alle vyanden te bewaeren is, gesterckt beter bewoont en bebout souw werden, ende deluyden by enich ongewal verseeckt soude wesen, bouen dien haere Competentie van water hebben toedanighe benautheyt zuler by mayequement oft gebreck geeft comen alle verstandige oor deelen.

Nota dient mde dat geremarequeert hebben meest alle de gene die parcken besitten de helft de helft van

Wat anders voort de Cost gedaen het gaet daer vande Sant
nide tanside questie is oft de principaalste vande Landt
geke haer tersommighe beroemen bouen alle Lasten
alfoo haer slaven vande thuyren moeten leven jaerlyck
Inyverte bouen Comen trouwen ofte leggen dinstende
meer. Raaken Sulix zy zeggen vande Mouson in soety
verloopen ten leste daer de nooten beloopende tot 10° part
soo veel noch by Comen, ende bouens dien noch andere voor
deelen gemiet en daer van sy haer grooffende Groot roement
dat Sulix waer ende Secker is bevestigen serscheyden spoorn
soo naer luyse verreckende als noch daer weseude Borgeren
laere conquesten

De Borgeren en inwoonderen dese Landts
bestaen in verscheyde natiën doch meest in slaven ende
enighe ouergelieven Bandaneesen die haer in enigen
tijt kerwaert redelyk wel gecompportert hebben aider
Sinte zyn desen aert ende conditie maleander zeer
different. doch profteeren naer tytgelegendheit enigen
Dient Sulix met zyn dwang als eygen luyden is voort
Comende, het blykt volcomentlyck dat Sedert zyn goede
Resolutie mit regardt der Bandaneesen naar Bat. Kont
bieden ende haer dien aengaende keur te geven als mede doort
Graffoot der vande daer comende orangguays veel geruyt
zyn geweest als vooren, des secker zy dat hier nyt niet
anders als voordeel voor de Comp. ende Borgeren te ver
wachten zy. Namentk door den getroffen vrede met die
van Seeran ende Seram landt waer door het verloop der
slaven mede affgenoomen leeft, sulix meer ende meer sal
betereen ende toe neemen het voorder bericht ende hoe
veel van yder natie op dese yslanden zyn wort hier
onder volgens becondinghe d. 11me augusty begroot op
3330 sullen namentlyck

51. Nederlantsche vrye man & soonen

22. In(zynde blancke) vrouwen

3 soonen

is voort

13
63
64
144
90
192
296
279
82
215
91
67
71
356
oma 3330
Remig
mij
waf
ans
fi
vrij
Balle
em
vrij
Rakke
daer
want
me
Bau
op
wan

- 13: Personen ^{de} Franspoort.
- 65: D. kinderen
- 64: vrye bandaneese mans ouer 12 Jaer
- 144: D. vrouwen
- 98: D. kinderen
- 152: vrye mans van alder bande natie
- 296: D. vrouwen
- 279: D. kinderen
- 82: Lyfeygenen bandanesen. Mans
- 217: D. vrouwen
- 91: D. kinderen
- 675: Lyfeygenen van alder bande Natie mans.
- 718: D. vrouwen
- 356: D. kinderen

Soma 3330 Sielen

Semigen tyt Herwaerts Lyngeene Roovers
 met quartieren van Banda verduomen die Zou gesicht
 wort sich meest op d' Eylanden Roegeynende Ronken
 aensien want een quarmisoen ontbouwen ende verthoonen
 is myns vordels onder Correctie ^{in zyn} dat daer ouer water
 vuyt gemaeckt wort alle plaatsen Lyn dit ende meer ^{ander} onge
 vallen Subjectom Zulcke belotten behoef niet veel selsaens
 gemaeckt te werden, doch werden tot dien Lyn de daer toe
 vier Corcorren gereet gehouden om d' selue Roovers te ver
 rassen ende te vervolgen waer dit ouer Langre gepraetiseert
 daer waer seckerlyc weder schrick ende achter dochtgeweest
 want men voerspreek woort seght het een mes het andere
 nye scheide hout, ten ontwyffel Saltgenouch wesen dat
 Banda den naem heeft Corcorren te hebben ende d' selue
 op de roovers passen die Zou gaet int volgen als d' andere nit
 voor loopen zyn ende soo dit eens gescheet weert wort

Lij Lullen

Zij sullen haer voorde tweede maal wachten, te meer, Soodese
Cortcorren by Soernten haer mit t'wyffel mouson om end den,
trent de gem' Eyslanden begessen. Daer wacht ende oock mit seyl
houwen. Zulix dese in wogonderen tot gerustheit van haeren
staet, ende behoudenis van ^{haer} Slaven niet behooren te ontsien
dit behoort haer op soo naer gelegen Plaetsen niet te verveeten
alsoo haer geduerende der Tochten van Buit ende anders op
Eyslanden versien Comen

Si meest de Borgeren, Nammentlyck, alle
de geene die eenich enits van vermogen Zyn, hebben bequame
Armbayen waer met in tyde van noot ende voor nammentlyck
te gens de Proouers ende andere quaetwillighe goederdienst
gepresteert can worden, Zulix ry als leenmannen Schutdek
Zyn doer kaluen enyder van haer naer de groote haer ey parkes
ende Zielen gelast behoort te worden, partienlycken een
p'taen off Orangbay van 200 veel schepers als goet gevonden
wort, die oock tot ander saacken gebruyct can worden opt
Commando geresit can te houden, warmer dit alles in treyn
is, Zal daer door veroorsaekt worden, geene Proouers by off
omtrent Banda zullen doeruen verschijnen, Maer ter Contrarie
vrees hebben dat off den een off den anderen tijt geattraspeert zullen,
derorden daer van haer de negotianten, Siende soodanighe
Preparaten, waer schouwen zullen, Maer soomen stil
blyft sitten gelyck voor desen geschiet is, Salt voorighe quaet
weeron toe neemen, ende Bandaren roof blyuen

Met verwonderinghe zibbe beoogt, de steene
vertieringhe op de passers soo coel op Neyra als pouloay
daer sich gants weynich off niet en verthoort dantouwack
sagouweerde Taback genouch te besmen, de rest van
mont Est naert seggen van een yder is dier, ende yfster
maten quaet te besmen, daer de Continuele drochte veel
toe doet d'primepaale voortelinghe verstaen wy in beyde
winyffel mouson's alsoot dan meest regent te geschieden

De te gelouen dat qua lijk eenighe
 Ceylanden gevonden zullen worden die nayra groot banda
 namentlyck aende oost Cant daert schijt wel meest bewoont
 is geweest ende Paulo soay in gewas van Cassius boomen te
 bouengaijn, doch soodien oft door onderdom oft wytter natuer
 en weet ik niet, dat in geene Comparatie by andere te vergelyk
 Zyn, ende bouendien oock wylich vrucht geven, derhalden
 soude goet vmden dat gan ander als Amboynesche slach geplant
 wort.

Heer Gouverneur heeft geordonneert
 dat de eygenaers vande parcken voor soo val rieden als
 haere teen brünen met brengen saerlyck eenen Cassius
 boom moeten aenplanten, waerover eenighe op ons daer somen
 door naeticheit volgens de placaten daer aen gaende geeman
 gesondeneert Zyn, zoodat hier als op andere plaetsen bespreut
 wort, de leijne traechheit der neder Landen, die haer maerwaels
 byderijcke Landt vruchten soucken te erneeren sonder eens te
 conuerteren Loo andere den milt geven Rycken Cokes
 boom, niet voor ons geplandt had den den Zelve Loo de moede
 mitten.

De Laeromghe van Andere nabuerig
 Ceylanden is in voeghen als ouer veer jaeren geweest is
 Ende van Cleyne in portantie, het principaelste bestaet in
 Sagou die van verscheide plaetsen dese quastieren in ouer
 Vlaet toe gebracht wort, ende Door goodes genade, soo goet
 Hoop dat alle andere Gouvernemen ten daer inde helst te
 bouengaet, Zulex grootlyck tot soulagien. vanden burger
 is streckende idacht te mynder vertieringhe in ryd daertegen.
 D'arance vande Cleeden ende het in comen vande tollz
 off thien den de accommodatie vande Burgers ende in
 gesectenen gestelt moet werden, door weleke frequentatie

De Commercie sal toe neemen, ende wy aen allen Canten
vonden in plaets van vjanden besopen daer aen de Comp
ten looghtte is gelegen, door welke middel wy metter tyde.
voordeden zullen uyt vnden, waerom Malayen Javanen
Maccassaren ende andere de gemeyne Eylanden veel jaeren
verrocht ende gefrequentert hebben.

Door den Key en Aroues in landel
wort Banda vout gebreekt vaertuych dat by haer in
ouersloet is ten aensien der meenichvuldige eylanden
seer g'accomodeert endt tot een sivilen prijs wanneer
haer vaertuych leedich is overgelaeten, nu voeghen dat
het in Amboyna ende Banda cent p'cent te seggen gaet.
Des noodich waer Amboyna van hier in plaets dat men
vandaer Corcorren heeft willen hebben versien coert.

De vertruwe dat enige met ^{mijn} zultis
sustineren zoo wanneer de Bandanuesche ingesetenen de land
uyt de mouw willen stecken ende haer mit planten endt tuynen
ernieren waertoe geen goet en bequaem land gebruekt zy haer
in tyde van noot soo wcl als anderen eylanden met obbie slaen
ende pattenes in plaets van rys endt sagawo Londen Conner
behelpen doeken laet het groot gewin Zulex zy vande speccryd
trecken haer selue niet toe, maer soude ter contrarie ver
scheyden noot wendicheden, zoo wcl in vrade als in oorlog.
soot de Comp. niet en versorgde gemist worden, waerinne
zoo langre dese luyden en ahoer sin nen en cryghen gesont
nueert ^{moet} werden.

Door ordre van H. Zyn de Eylanden
van groot Banda Neyra ende pouloay stem Rossegyn
met secker getal groft vhee beset, dat redelycker wys aenteelt

einde te beek. Ste op Neyra gevonden wort, Zulx den schralen
 droogten ende mageren grond veroorsaect, de Boeken op
 Pepssegyn poulo ay ende groot Banda hebben betrentier
 als op andere plaetsen ja souden soo gemoliken word en
 meer melk geven als de Co. Sleesten, de varckens setten volgen.
 Hoordel van yper wel voort, maer worden de jonghe soogelinge
 Namentlyck vaide Boeken door de slangen zeer vernieft,
 Zulx in dese quartieren Qualyck voort te Comen is, derhalven
 Comen zeer geen Conynen, daert Landt bequaem toe is, aen
 getelt oft geplandt worden.

De pacht der Soornbeesten. Comp^t voor
 Tuisen jaere te beloopn Namentlyck

Op Neyra aen Arent van Trier	R ^o : 420: —
Op Banda of Lontor aen G ^r van beveren	„ 200: —
Op Selama aen Casper Jansen Carreman	„ 60: —

Somma Reaalen: 680: —

De vrouwen Plant, hebben int
 Overturen des selfs noch boeden, noe In se haagen die
 gemeent worden daer te wesen vernoomen, waer door gepresu
 mact dat oft door slangen oft door visteners vernieft zyn.
 Dit ylandt is wytter maaten bequaem om Conynen aen te
 soeken derhalven met d' heer Gouverneur wordenghad
 hebbe dat men al het Creucke Bos behoorden omte houwen
 ende daer naer tselue omt gedier te vernielen verbranden
 soude, laaten de maer eenlyck enige groote boom in
 staen onschaduwe te houwen, hier mede soude de Comp^t
 goed d' dienst en Banda gerufft geschreuen.

De sommighe

De Sommige sustineeren datmen
Mayra vande nootboomen behoort te ontblooten
ende tselue eylandt met alle aert ende vrucht dragende boomen
most beplanten, des segge Zoo d'zeer onse meesters dese speeryen
verveelen onder correctie beter waer datmen andere orde
vander aff gelegen plaatsen destrueerde, het m mstedat Banda
ont breekt is grondt ofte landt omaert ende boom vruchten
daert landt vol van is te Cultiveeren daer toe geen plaats en
gebreekt maer wel den geenen die den arbeit doen, Coeter ist
ende blyft een yder gerecommandeert voort syne te sorgen, ende
de voordringhe bevoelen, int tegendeel souw ik seggen datmen
Neera behoort te planten, ende als de boomen dragen ende
vrucht geven de sielen van pouloay kan lichten, tselue getz
geseget is demanteleeren ende eenelyck tot vhee onde Clappis
bodnente preserveeren

Wat aengaet de Notitie seg negotie is
in soo d'lamigen stant gelyck voor veel jaeren geweest is
ende weynich apparentie van beterschap ten waere de vreem,
delinghen op Seeram geweert ende des selfs in woonderen alles
wat sy ende omgelegen plaatsen vanden hebben van onstrocker
welken handel wel van grooten omme slaek. Zal sehyen te
wesen maer echter meestendeel in slechte soorte van Cleeden
Bestaen Zal, want alle de oostelycke ende Zuydelycke quartier
tot in nova Guinea niet anders als Corus Madouras ende
andere slechte waeren trecken doch de serameesen ende goram
eesen die oock volge Pryck zyn beter soorte souken

De Guarnisonen ende all' tgcene in be-
talmghe der soldaaten gegerven wordet geschiet met
Cleeden, Zulex de winste leenichsints doct ver grootten ende
wel de meeste avance geest, sonder zulex son den handel
ende vertieren der daucken hier weynich ont lyft hebben

De

Tafel Kleeden	R ^o	2: -	-
Enoopen Zyde c Sijneese tbond ^t	"	1: -	-
Negeros Kleeden de beste	"	1: a	$\frac{3}{4}$
Cayn Goulongs	"	2: a	-
hemden van Glijnees linnen	"	1: -	-
D ^o vande Cust	"	1: a	2: -
deeckens	"	2: -	-
Carfay d'el	"	2: -	-
mouris	"	5: a	6: -
Crispes	"	4: -	-
Ramboutijns	"	5: -	-
Croon ras d'el	"	1: a	$1\frac{1}{4}$
Dongry	"	1: -	-
Omgoans	"	6: -	-
Chiautts	"	4: -	-
messen	"	4: -	-
Samania	"	4: -	-
Balatijs gebleekte	"	4: a	$3\frac{1}{2}$
D ^o rouwe	"	3: -	-
Salampoury	"	6: groue	5: -
Droechleere se doenen	"	1: -	-
Spaensleere d ^o	"	2: -	-
Cust leere d ^o	"	1: -	-
Soeden	"	3: a	2: -
Taffa de Cosconda en marcepour	"	2: -	-
Taffa de Bengala	"	5: -	-
Damasten	"	16: a	12: -
Zyde Taffa	"	10: a	8: -
Zyde Cousens chijnees	"	6: a	5: -
Sajette d ^o	"	2: a	$2\frac{1}{2}$ -
seemleere d ^o	"	$1\frac{1}{4}$ a	$\frac{1}{3}$ -
linnen d ^o	"	$1\frac{1}{2}$ a	$\frac{1}{3}$ -
Salalos	"	2: -	-
Zyde d ^o Catty	"	6: -	-
Blauwe boelongs	"	2: a	$1\frac{1}{2}$ -
berams	"	$1\frac{1}{2}$ -	-
Samadramory	"	2: a	-
Guinees linnen	"	1: a	1: -

Witte hafta	R ^a	2 $\frac{1}{2}$ a	2.
Swaarte D ^{us}	"	3: a	2 $\frac{1}{2}$
witte betillis	"	6: a	4.
roode D ^{us}	"	8: a	—
Seylsleeden	"	1: a	—
petas	"	2 $\frac{1}{2}$:	—
armosynen	"	3: idob:	4
Chauvels	"	10: a	8
Chelas	"	1 $\frac{1}{2}$:	—
perpetuaen D ^{us} L	"	1 $\frac{1}{2}$:	—
assumauus	"	$\frac{3}{4}$	—
dotia Dolqua	"	1 $\frac{1}{2}$:	—
D ^{us} gebleuqte	"	2:	—
Cult mussen	"	$\frac{1}{2}$ a	$\frac{3}{4}$ a
percallen	"	2: a	2 $\frac{1}{2}$
Cassen bengalen	"	6:	—
naraneonders	"	2: a	1 $\frac{1}{2}$

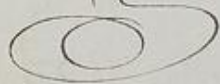
De verlegen ende onbequame goederen tegenwoordich by de Comptooeren voort ende buyten bedotten packes zynde worden hier onder verthoont die ten meesten dienst der Comp^{us} zullen worden gebenefueert.

Inde winkel op Neyra

12 $\frac{1}{2}$ F. Hemden van Guinees linne
 3 $\frac{1}{2}$ paer syde Cousens als oock ont^t: 27 paer heel Cleen
 12 $\frac{1}{2}$ F. Swarte Satynen
 9 $\frac{1}{2}$ F. heel verrot
 3 $\frac{1}{2}$ F. aen enden doorgeten
 3 $\frac{1}{2}$ elle Laacken van mol doorgeten
 2 $\frac{1}{2}$ paer saye Cousens
 8 $\frac{1}{2}$ F. Salpicados vande wittemieren doorgeten

Inde winkel op Coulo ay

22 $\frac{1}{2}$ F. Damasten heel bedorven
 8 $\frac{1}{2}$ F. Satynen
 5 $\frac{1}{2}$ F. Groue witte betilles

9 Elle Perpetuaen volgaten
 1 1/2 f. Tape grandos
 10 f. tape sarassa
 1 f. Tape Oros
 2 f. Sayette Cousens
 1 1/2 f. witte Salampoury
 2 f. pantgies
 6 f. assemanus
 1 5/8 f. strenge zyde
 3 f. Ramboutyns
 1 f. Deecken
 30 f. grauwe boeden
 4 f. Taffa de bengala
 3 f. Fyne witte betilles
 126 f. Maduerse Cleeden meest vergaen
 10 1/2 rol gout laeckes d.
 1 f. salpuaet mede meest vergaen

Volgens de getrockte Balance vande nieuwe
 Boucken At ult^o augusto 1635 Zynne Ed. door d heer gouv.
 Acrolay ouer gesonden, Zulle uwe E. comen beooghen d effecten
 vande Comptoirs, Banda ende Couloay waer aen ons gedrag

De Ritouren van disen Jaere naer Batavia
 De Schepen de Beets twapen van hoorn en d' arent geson
 Zyn volgens factura als volcht namentlyck

P. de Beets	noten	rompen	sock	Gatty	
.....	53395	10040	101	440	31262, 17, 12
P. tw. van doorn	36205	16510	429	10970	41310, 1, 12
P. d. Arent	11080	1600	290	1532	26340, 3, 1
<hr/>					
Gatty	10660	4230	900	2991	10539, 9, -

By d' siffers Boucken wort meue beron
 naer batavia gesondente wesen de onderstaende
 posten namentlyck

2 1/2 Camie -

- $27\frac{1}{2}$ Camen olie van Soelie
 $16\frac{1}{2}$ D. van nooten.
 29 " " gepaste nooten
 45 00 " f. oude Clappessc's
 61 " f. bandamse slauen
 $83\frac{1}{4}$ Catty bandas nagelen voor alle t welck t Comptour
 Bat. seg gener. belast wort.

A. P. Noodich geacht sebben alle de negotie
 ende andere pampijen touseerende de Comp. te doen registreren
 Ende vte verhoonen soo worden de Lelue die in Banda meffen
 zyn ende by d' heer gouverneur Nicolay versamelt ende op
 gesoekt hier onder mit breede gespetificert vamentlyc

14. Tournaalen vande negotie boucken des gesegde Comp^{tes} ver-
 volgende vanden jaer 1621 tot 1635

13. Groot boucken van d. negotie boucken vervolgende vanden jaere
 1621 tot 1635. exempt t jaer 1622 dat d Effect blyft

De spetificatie Bouckiens van d'onkosten

- van quarmissenen fortificatien Slauen scholen ende hospitaal
 vanden jaeren 1621 vervolgende tot 1635 Mitsgaders vanschene-
 kagien en extraordinary onkosten vanden jaeren 1621 ende 1622
 exempt despetificatie vande onkosten vande slauen die in beyde
 jaeren a. 1621 ende 1622 defect blyven
4. Factuur boecken soorvande ontangen als wegh gesonde goederen
 vanden jaere 1626 vervolgende tot d. 1635,
2. Cognossementen bouckjens. vande versonde speceryen
 beginnende van jaere 1625 tot d. 1635
2. Reclpisse boeckjens van onkosten van scheepen geteykent
 by de Respectiue Coopluyden ende Schippers daer op varen
5. Schult bouckjens vande yuwoonderen van Banda overgesochte
 slauen, ende voor dato als desperate schulden inde negotie
 boucken affgesd beginnende van jaere 1624 tot 1635
- 11 Quarmissoen ofte Loope bouckjens vande jaere 1624 tot 1635

1. Journaal van d' Garnisoen boucken vant jaer 1634
8. Vrij offer register boucken vande affbetaelde reekeninghe vanden jaere 1624 tot a 1635 exempt dat die van jaere 1625, 26 ende 1627 defect zyn
9. Register bouckjens van wat tyden een yders respectieue requeghedooten zyn vanden jaere 1624 tot a 1635 exempt de jaeren 1627 ende 1628
9. Jaerlycxse monster rollen vant garnisoen zuder t Comptoir nassauw sorteerende van 12 Maenden by maleander gevouicht vanden jaere 1626 aff vervolgende tot 1635

Volgende Boucken inde secretarijnt Casteel Nassauw op neyra in Banda

1. Resolutie boucken als namentlyck
 1. vande G. H. Gouverneur willem van autsen zyn principael, begommenden 13 february 1629 tot 20 april 1631
 2. van Martinus sonck van 22 May 1621 tot 6 february 1623 zynde Copie
 3. van Willem Jansen zynde Copie van 14 desemb 1623 tot 1 Meert 1627
 4. vande G. H. Raemburg zynde Copie van 9 april 1630 tot vlt. ¹⁶³⁰ october 1633 ende voortts vervolcht by de presente G. H. Gouverneur tot 22de 1634
2. Rollen vanden acht. Raet van justitie binnen Has. Nassauw op neyra begommen van 24 Augusty 1627 tot dato vervolgende
3. Sententie boecken als namentlyck
 1. gehouden int Casteel Prevengie op Sourabay Hogintiel is van 10 July 1625 ende vervolcht tot den 19 desember 1626
 2. v. d. Raet van justitie als vooren beginnende vanden 15 april 1627 ende maleander volgende tot dato

3. Parthyen weesboucken genombreert van A. tot C. eerste
begonnen van ende vervolcht tot dato

Mitsgaders een alfabet ofte intrest bouck Item een memorie
waerinne alle besluytinge der weesmeesters in Cort aengeteckent
ende gespecificueert wette

4. Plegcate boucken

2. Articul brieven

1. polotieque ordonnantie

2. perck boucken als namentlyck

1 van Willem Jansen van Poulo ay ende t'begint sel
van fonthor.

2. begonnen vande Lelue Jan pietersen ende voorts vervolcht
by d' Heer vlack vant grootelandt waer inne oock by d'
H^r Raemburgh de parcken van nayra ende Rosegeyn
gemeeten ende wyt gedeelt Zyn

2. Erft boucken beyde van vlack t'eenre van Neyra. ende t'ander.
van poulo ay

3. Testament boucken

1. Inventaris bouck

2. dagelike journaalen van Prinsino may 1629 tot primo July 1631

1. protocol by claes van Meer Secretaris begonnen

2. Vry boucken teene vande H^r. willem jansen t'ander vanden Gaus.
Raemburgh doch niet vervolgende.

1. Gesammterdens Register bouck byde voorn seerts begonde

Vervolgende Boucken vant Comptoir

Pierengie op poulo ay

10. journaalen van negotie boucken des geteyde Comptoirs beginnende
vanden jaere 1625. tot 1634

10. Groot boucken vanden negotie boucken vervolgend vande jaere
1625 tot 1634

de specificatie bouckens van d' onkosten van jaeren 1626 tot 1634

d' inwoonders boucken vant jaer 1622 vervolgens tot het presente
jaer 1635

De quarmsoen boucken syn vervolgende vant jaer 22 tot
1635 sonder journaals

1. D^o. met zyn journael ende vry boucken vant jaer 1634 —
4. Journaalen vande wees boucken van 1629 tot 1634 —
6. Groot boucken vaud^o. beginnende van 1626 tot 1634 —
1. Inventaris vaud^o. weesboucken van a^o. 1629 —
3. Nieuwst bouckjens vaud^o. beginnende vanden jaere 1629 tot 1634 exempt vant jaer 1630 dat effect blyft —
8. Sententie Boucken vervolgende vanden jaere 1626 tot 1634
5. Rollen vaud^o. Boucken beginnende van 1626 tot den jaere 1634 exempt vant jaer 1634 —

Din inloop der speceryen worden op den voorrijken voet voor Contant a 5¹/₂ Hollants ofte een Catty Banda per een Reaal van achten ingesocht ende voor 10 Catty ofte 5¹/₂ Hollants nooten eens soe veel van alle tweeke op de leverantie desselfts het gerechte heuende part voor de Comp^o volgens haere leen brieven gesort wort bouens. Dien opor haer Zielen een halve Reaal jaers, ende int verloop van haer leenen, voor haer gewaet het rechte vierde part.

Iet dat het gewas ofte vruchten hier boven genoumt, gewonnen geplukt ende gepreserveert worden is onnodich te verhaalen, alsoo een yoor Zulex genoumsaem bekent ende daer aen weynich gelegen is eenle dient dat, dat het beste. Jaysoen inden droogren tyt coempt ende hoedrooger Meuson soe beter ende durafelder goet voor de Comp^o. Gelevert wort andersints vallende nooten eer ryp worden oft verrotten vererimpen, ende geraken tot niet.

Omm^o de gemelte Speceryen wel te preserveeren voort ordinary (yder sochel van 135¹/₂ a 165¹/₂ Hollants ofte 25 a 30 Catty bandas met een flazkan Zout waeter besproijt ende getrapt, onidaer door voor de myt gepreserveert te worden tot geene de Cooplyyden daer mede te doen is om haer seluen te vergrooten gelyck men vande

Slapen die ongeveer 3 a 4 ^{de} hollands Comp. te wegen mede
 Souw Comen sustineeren ende gants niet in Consideration
 comyt dat Zulix noot saeckel geschieden moet omt breekken
 daer by voortte Comen, ommeers wort dit getrap. So de selue outfang
 wort ende naert tragen geleverd dien volgende het sproyjen ten
 waer tot preservatie vaude myt onnodich souden oordeelen des
 niet anders te geloouen off het haestich outfangken moet voor de
 Comp. Schadelyck Eynende groote laecatie geven, alsoo by in
 formatie ondervonden heb dat de soekels van july tot augusty
 24 a 27 ende 3 Cattyjn gedroecht waeren, Item dat op de ouer
 gebleven Soekels 5 a 6 Cattyjn laecatie bevonden zyn, waer op te litten
 staet ende geconsidereert off de soelye soo haestich in toekomende
 gescheept dient als duk maels, ende noemtlyck nu geschiet is
 waer door myns oordeels het broyjen en de Bruymicheyt mede voor
 gesomen zoudewerden, ende dan beter, als wanneer groen ge
 packt wort het sproyjen in Consideratie Comen Louw, echter off
 Zulix dat doort sproyjen ende Sulticheyt vrant water Comende
 by de vochticheyt vaude Maies niet anders als broyjen veroorsaekt
 wort, waer op Bruymicheyt ende verbrayt goet volgen moet
 Zulix het vast packen veroorsaekt, andersints wort goet
 regardt genoomen ende door d' heer gouverneur off directeur
 daer inke soodanighen ordere gestelt als behoorlyck zy, tot
 voorder sorgs dat de gewassen tydelz ende naer behooren Ryp
 gepluukt werden is den Boswachter op Baawa ende den Substituut
 J. Jaell op poulo ay gelaet te draghen, de nooten vrant
 jongste gewas waer vaude soelye nu vervoert wort, worden
 gemeenebz tot het naeste jaer ouer gehouwen, alsoo eerst ge
 droecht gecraecht gegarbereert de Comp. door de leveratryt
 gesocht gewoogen ende dan door den Coepman gekalikt ende
 int packhuys op geslaghen tot dat versonden worden, soo dat door
 experientie ende goede ordne hoe langher hoe beter goet gele
 zal worden.

D' Heer Gouverneur heeft in myn presen
 tie

lic doen openen 3 Sockels, Zynde ouer een jaer getrapte ende
in een broyent rys Cot geleght, namentlyc een sockel om be-
sproyt, de tweede met 2 kammern, ende de derde met vier
kammern coeter, d' eerste ofte onbesprengde was schoon en
aen genaem mit ooch doch seer door boort vande myt, de
tweede wel geconditioneeret doch mede bemyt, maer niet
zalst 100 vel, ende bruyder, de derde met 4 kammern was
gants swart doch weynich myt maer als verrot ende
dooff van Leick soodat wy demiddelmaect in desen voor
d'ouerdaet prefereren moeten, ende beter oordeelen een can
water als meer, al hoe wel dat op die van een kan naer
dat gesijt was 4 a 5 latty myt bevonden is

Door gestadighe drooghte sal dit jaer een
ryck gewas ontfangen zyn, op poulo Cay ist meeste
gepluukt, daer van Schaers twee derde parte der foelye
met den arent naer Bat^o vervoert wort, opt groot landt
wort noch sonderlinge niet geint alsoo wat laeter by compt
doch hangende bloomen gelyck voek doen op neyra soo
vol dat de tacken buygen, waerdoor de Brekingh. gemaect
wert vanijt gewas noch wel 600 ende meer sockels foelye
int park huys Comen zal ende tot het naeste jaer overblyven
zullen,

Sommighe Personen vvelsende
bandagense speeryen ten aensien vande ouersaet Zulex
door goede saveninghen toeneemen zal, de h^o M^o vervalt
zullen, dat wels niet vrcempt waer ende licht geschieden
vnder, doch daer tegen een goede Remedie, alsoo wy weten
moeten dat niet alleene wy, maer ouersche auere plaeten
goede quantiteyt der selue speeryen hebbe daer ons opte
letten staet, ende soo wanneer die vernieticht zyn assakent
andere gesustineert zal worden.

Nota

De negotie

De Negotie Boucken waaren op
 ons aecoomen perfectelyck over gedraghen, ende behoortlyck
 in gestelt alle effecten behaluen den Gys die om Zyne groote
 Valoeme niet en hebben Commen naer meeten hebben volgende
 nieuwe getrocken balance soo wel opt groote Landt als op
 Coulo ay ende neyra naer gesien, dat alles d'accoort bevonden
 myt gesondert eenighe weynigke bedoruen Oeuden blyckende p.
 Manorie hier onder gemeeytioneert

Sommighe Posten In Form van Mes
 natie ende Bedres Zyn d' Gouverneur aen gewesen waer
 in Zyn belooft heeft veranderinge te doen maken andersintz
 is alles in goede ordre bevonden daer inne Zyne gerecommand.
 hebbe te Continuieren.

Sint op Neemen der lasten vande
 Comptouren in Banda wort bevonden dat de selue mit jaer
 1633 31525: 10: 4 meer bedraghen als a. 1634 daertegens
 Compt in Consideratie dat anno 1633 de winste 19062: 10: 2
 meer belopen als a. 1634 soo dat Banda echter inde jongste
 boucken 11662: 10: 2 minder als haer 33 ten achteren
 Compt breuder blyckende d' onderger declaratie ende
 Zooby d'onkosten van nieuwe boucken blyckt Sullen de
 selue nu eer meer als minder belopen der haluen hier onder
 beneffens d' andere gespetificeert worden

	Anno 1633	Anno 1634
Quarmitoens Soldie	40950 1: 0	41118 2: 10
montcosten van quarmitos	3129 8: 5	34020 10: 12
onkosten van d'	8453 18: -	5205 4: 8
onkosten van fortificatien	4291 5: -	2318 17: 8
d' van slauen	21964 15: 4	18249 7: 8
T'vrij bouck	4682 14: 2	2663 3: 13
onkosten van Schepen	9015 16: 8	2196 1: 6
De tocht naer Seram	4781 8: 8	- - - -
De tocht naer amb	- - - -	823 19: -
T' Hospitael	130 11: 8	428 16: 12
transport Somma	139349 18: 11	107824 9: 13

getragt om
 in soekelombe
 doe metzies
 was schoon en
 aude myt de
 myt, maar met
 kamen ewel
 verrot ende
 in d'ogen voor
 d'ullen en en
 een pen naar
 ni
 Haer en
 y ut nuete
 arte der selue
 groot landt
 lester by compt
 op neyra soo
 kennig, gemaecte
 es soekel selue
 ste jid nuetlyke
 Helsen
 e overloft
 de d' m
 ht gelyk
 el alsoo wynde
 e andere plecke
 daer ons opt
 ht Zyn aff
 De negotie

P: transport somma / 139349, 18, 11 / 107824, 9, 13 -
 Soo dat de generaale on-
 costen inden jaere 1633.
 meer als 1634 comen
 te monteeren / 31525, 8, 14 -

Somma / 139349, 18, 11 / 139349, 18, 11

De winste op de negotie Mitsgaders
 d' Incomptste vande landen Daertegen synde namentlyck

de zuivere winst	/ 84397, 15, 3	/ 61049, 7, 5
requē van thende	/ 11592, 6	/ 15524, 1, 10
Requē van pacht	/ 4233, 8	/ 4634, 12, 8
Requē van tollē	/ 2344, 8	/ 1496, 1
Somma	/ 102567, 9, 3	/ 82704, 18, 7

Contra comen de winste met
 d' Incomptste vande landen a.
 1633 meer als volgende jaer
 1634 te bedragen / 19862, 10, 12.
 Somma / 102567, 9, 3 / 102567, 9, 3.

D' Ingehouden pen: vande aff-
 getre des peraaete schulden der
 Inwoonderen van Banda comen
 bouende voorsz winstende in
 comēt te bedragen / 2534, 16, 8 / 3078, 19, 12.

Nota dat Banda inden jaere 1634 mynder
 als vorige gepasseerde jaer 1633 ten achteren
 Conipt / 11662, 18, 2 -

A^o 1635. voor de Maenden Maert, april
 may, Juny July ende Augusto bedragend oncost namentlyck
 Guarnisoens soldye op neyza / 15388, 13, 4
 op poulo ay / 5013, 15, 6
 22402, 9, 4
 Transporteere voorder

P. transport		22402, 9: 4.
Montkosten vant garnisoen		
Neyra	1419L, 9: 15 #	
op Poulo ay	3042, 7: 14 "	
		17233, 17: 13
Oncosten vand: op neyra	2157, 8: 8,	
op Poulo ay	572, 3: --,	
		2729: 11: 8
Fortificatie op neyra	836, 2, --	
op Poulo ay	201, 10, 9	
		1038 -- " 9
Oncosten van Slauen op		
Neyra	8873, 3: 13	
op Poulo Ay	1179, 15: 12,	
		10052, 19: 9
T'vrybouck op Neyra	1970, 7: 9	
op poulo ay	188, 18: 2	
		2159, 5: 11
T' schip de Beets	902, 4: 4	
den arent	263, 16: 8	
T' w. van boorn	47L, 15: --	
		1537, 15: 12,
T' hospitaal		312, 17: 8
De Toestnaer Amboyna		545, 14: --
		58012, 11: 10
Winst op neyra		
op poulo ay		
Requē vant sien	5458, --: 12	
op poulo ay	4027, 1: 12	
	9505, 2: 8	
Requē van pacsten	859, 7: --	
Requē van T' Sollen	1887, --: --	

So dat uijt dese Calculatie bevonden

wort Banda voor de bouen geses maenden niet tegen staende
dat voor 5 Maenden ende 15 daghen van 96 Soldaten ontlast is
geweest Zulcx de winst eer min als meer sal veroorsaaken

4100, 0: 12 meer alst poorighe jaer belast blyft waer uyt blyckt
al wordt de Mesmagie noch soo seer gesocht het eene jaer het ander
geen wet stelt

Jot

Tot bevordering van Comp. saaken
 ontrent sich den heer gesuvernour op neyra — mit fort nasson
 Saenipt den opperkoopman den heer die als president over den
 Cryges als borgelycke raet gebruyckt wort, tot welken eynde
 ter wecke de raets personen van Lontor over comen, ende alles
 wat voor gevallen zy, oft gehandelt wort, op pouls ay presid^t
 d'opperkoopman daer alle beuselingen ende geringhe saaken door
 den Fyscael Substituyt aen geblaecht ende by den Raet oft
 gehandelt wort op Lontor leyt een onder Coopman gelyck
 voek doet op wayer de andere Redouten blyven met Serganten
 versien, Soodie van d'ommer ende oeren jetwes vandoen hebben
 moeten haer Recht op neyra ende haer gerust oft provisie
 van wayer raeten,

De Requering van Condemnatie. Seb.
 naer gesien ende bevonden dat de Comp. haer behoortlycke
 Competentie naer dat de gevallene onkosten van bodden als
 andersints alvooren oft getrocken zyn, behoortlyck goet gedaen
 werden.

Inde wees Camer was op Neyra sege
 myn vertreck van Banda berustende ter Tomma van
 R^o. 1235 8 ³/₈ R^o. van 8 waer van noch by de Cassa bevon
 wort R^o. 2420 ¹/₄ de rest op deposito nyt gegeven breeder
 blykende R^o. ondergess. specificatie

Balance Debet

R ^o . Cassa voor Comptantgelt	R ^o . 2420 ¹ / ₄
Jan Jansen pontgroot	300 —
Jan westhoff	540 —
Cornelis pels	468 —
Jan Symons	116 —
Ameo Ebynes	64 —
Rutoer Chemnek	57 —
Titus Roelants	20 —

Transporteere R^o. 3915 ¹/₄

P ^r transport	Re: 3985 ¹ / ₄
E. Idert Jansen	" 105 ⁴ / ₄
Frans Beyndruessz.	" 25 ³ / ₄
Pick Suan Chines	" 54 [~] / ₄
Hans Christiaens	" 81 [~] / ₄
Andries Israel	" 62 [~] / ₄
Gerrit Jansen van Aerden	" 1093 ³ / ₄
Denys Jonassen	" 600 [~] / ₄
Pieter Pauwelsz.	" 650 [~] / ₄
Christoffel blaes	" 78 ⁴ / ₄
Lucas Fredruessz.	" 50 ³ / ₄
adam lespine	" 28 ⁴ / ₄
Jan Soliman	" 164 [~] / ₄
Jan Catjaúw	" 62 [~] / ₄
Elaes vander meer	" 180 [~] / ₄
Pieter Colet	" 100 [~] / ₄
Joris van bellings	" 108 [~] / ₄
Harman van staeden	" 414 ⁴ / ₄
Rutger pauw	" 50 [~] / ₄
arent barentsen blauw	" 14 [~] / ₄
wilhem Jansen mullem	" 135 [~] / ₄
Pieter Jansen van brugge	" 59 ⁴ / ₄
Francois le Caelsie	" 91 [~] / ₄
abraham de Vries	" 600 [~] / ₄
Cornelis vander borst	" 505 [~] / ₄
Gilbert dircessz.	" 100 [~] / ₄
Boyeke Chmees	" 400 [~] / ₄
Tansibo Chmees	" 100 [~] / ₄
Charsten ludickssz.	" 800 [~] / ₄
Pieter drucken burg	" 100 [~] / ₄
Buyckoe Buyckgiens	" 1500 [~] / ₄
<hr/>	
Somma Reales	42358 ³ / ₄
<hr/>	
Balance Credit	

mps Saak
 met fort raide
 doont op een
 t welker gunde
 r form onreall
 p pouls ay pro
 ghe saeken om
 by der Raet of
 op man gelijck
 en met der gant
 vanden liden
 ruff of proovde
 natten
 r beontjke
 van boden als
 oorlyck geelg
 de Casse kin
 egeven bnd
 300
 540
 468
 110
 64
 57
 20
 3985¹/₄

Balance Credit

De kinderen van Cornelis vandortl.	R 256, 1
Thent van Jan van bouven	1528, 1
Den boel van pieter brunel	269, 7
machtel joosten	4815, 3
Cornelia d. van nicolaes joery	1058, 3
Hybert michuelen	30, 4
Barber d. van Jans fransen	111, 1
De kinderen van michiel smit	243, 3
Jan westhoff de jonge	121, 6
Glaes Cornelissen	59, 6
Cristina jans	428, —
Gerit Gouertsen	1058, 2

Somma Realen 12358, 3

Opstuck van Particulieren Landen

hadden gelet doch niet comen gesunden, dat sich daer in ymant vergrypt oft verlopen heeft, als eenel dat wel tegen de placat sommigke die parcken besaten midienst zyn gehouden ende de nova aen genoomen, daer van hem den jegenwoordighen Joudrneur excuseert, Zulcx door d' heer Raemburgs geschut te zyn idie soot schynt door d' heer vanden keuvel ten tyde hy Commissaris was daer toe gecommisseeert is, ende toegestaen wart, ja hy heer vanden keuvel voor noumpt ten seluen tyde ront uyt seye dat wel eenigke door des vingeren mocht sien) wie ende hoever de selue geweest zyn wort heronder genotificeert

Op Wanez	Siclon
Frans Colleyns sergant	9 —
Willeni ros soldaet	10 —
michiel Claessen maringhe	3 —

	Sullen
op demer.	
Gouert Thomasz. Corporaal	19. —
meyndert Gerritsz. bassenier	10. —
Cornelis P. Ly. leeven adelborst	8. —
op Selamme	
Egbert Stoffelsz. Corporaal	16. —
Jacob willmsz. Schoolm ^{er}	5. —
op Lonter	
Marten Eicx	—
Consalvo nonis. Schoolm ^{er}	—
op neyra	
Jan Jorissen Capiteyntie	10. —
Adriaen Bruyn Coster	16. —
Pieter Franssen Omp ^{er} Snyder	6. —
op poulo ay	
Joost bouet	18. —
Pieter pauwels	5. 2
Cornelis snel	5. —
Abraham hoffman	5. —
Marten boset	4. —
Nicolaes pitie Maringie	3. —
Jonas jansen	11. —
Geyndrick jansen	4. —
Augustyn papanger	3. —
Fredrick josten Coster	5. —

Si Eylandt'n Banda Lyn nu Jegen
 wordt dich versien met dry predicanten bouen J. Johannis
 preferius die gedestineert is met den eersten Zuk naar deeylan
 kayendo arudo te vervougen daer in hem wel vernoucht hout
 deshem twee jongelinge zullen by gevoucht worden op hoope
 daer door te meer vruchts te doen Zulx hem dan al machtighen
 ewelgionen de reste zullen Rofftereren aende justrectie hem
 doorden kercken Raet van Banda ter kant gestelt waer van
 V. Copie doorden gouverneur is toegesonden

De verdelinge der Ristende Predicant
is als volcht namentlyck d' reemstede op Neyra d' verlagis
op lontoir ende den proponet pont kaseu op poulle ay tot
is bedroust dat hier niemant d' dienst in malays can coes
neemen alhoe wel de gemeente swack is doch observert
d' reemstede het leesen uyt eenighe formulieren dat hem
wel gevalt ende goede stichtinghe gaet het waer te wensche
noek eenighe jaeren wude Continueren alsoo hem godt
meerder gesontheyt verleent als wel op am boyna gekat
heeft d' verlagen gelyck oock doet d' reemstede doende
gemeente met laeren dienst goet Contentement

Wat aengaet de gemeente Irm de Schoole
ende apprentie van dien die me dunckt ganz swack is
daer van als oock de roope tot het selue wott ude neffens
gaende memorie de memisters tot dien eynde aff gevindert
W.C. by Letter C verhoont waer aen ons Referere

Belangende de Gecommitteerde van wegen
den Gouverneur inde kerckel vergaderinghe wort by laer
geadmitteert doch wort in Banda geen secker persoon daer
toe gehouden, Zulcx d' Gouverneur gerecommandeert
voortae te sullen laeten geschreden. Beter ist Zulcx dat
de predieanten alhier geene kerckelycke vergaderinghe
houden, ofte eenighe missiven versenden, als met voorlaeten
ende licentie vanden Gouverneur, des Aer behoort byt smant
uyt zynen naem gesonden wort het gebesongerde een
zyn d' schriftelyck overlevert, endet selue in en bouck
ordentelyck by Maleanderen Registrat waer doortot
allentide zae besognes ^{naer} gesien Comen worden

Tot dienst van dese nieuwe gemaeete
Gororren waer gants noodich op off naer de Cust van
Seram gsonde worde, een kaest dosyn trauwe lichte pruce

POULO-RON

ant
 rlagis
 ilt
 coace
 ty
 em
 onschd
 H
 schat
 nde
 -
 ste.
 kis
 -
 Rdest
 -
 N
 ghar
 Daar
 ut
 xdat
 oel
 ten
 mant
 en
 ik
 at
 Fe.
 4 van
 ruck

Poult. o. Ron

stukken die oock niet alleen daertoe dienstich Loude wesen /
maer gants bequaem ende noodich inde Eylanden Souda /
om op sommige Redouten offte vast huy den stem om in-
tyde van noodt op straudende op wegen tot affbreuckwaide
vryandt te gebruycken waer tegens eenighe Saaken gemist
ende de Stuecken in plaets geleght comen werden.

De Chymisin bevonden wij hier Contrarye
d'observantie van Batavia ende amboyna geen looff gelt
te betaalen daer vand' heer gouverneur aen gesprooken
~~hadde~~ hebbe, die verstaet dat zy arm zyn, ende haer
looff gelt niet op brengen Commen. Echter versouekt dat hem noch
eenighe meer gesonden moghen werden, ende alsoo d' Zeliu
Chyneesen als Mardyeckers tot waaken ende pangayen
missins andere daer van myns oordie le wel geexcuseert
Commen werden, geemployeert worden is by Resolutie
tot de naerde order haer looff gelt nyt gestelt dies dit
D. nota.

Op wayer, Si lamma, Lontoir & Lebek.
bevonden eenighe borgesin toegestaen wort, groot vree
te houden, Zulex het getal van 6 a 8 niet vermach ^{te houden} ~~te houden~~
Echter ist Zulex daer op weynich regard genoomen wordt
ja sommige Smaden ende meesen den eenen te veel off
den anderen te weynich geschied, der talien best daer in voor-
sien wort, endet geene sy bouen haer getal hebben namenth
by beurtten tot accommodatie vande Borgerij off soldaten
die dese preferentie niet en hebben, tot een Cursen prijs
vercocht wort, voor als nocken Canick niet bevinden dat het
keruven van groot vree de Comp: ten aensien vant Bos tunderk
is, alsoo de jonghen boomen eer te veel als te weynich zyn, ende
da gelijck doortgevoelt aen geplandt wordt.

Wij alsoo op Passi geijn ende Pello ron, groote
quantiteyt riet staet dat door den rycken Burgheer tot
Egne

Zyne Accommodatie vandaer gehaelt ende by den armen
door maerquem: Van vpertruyck ondoenelk is die toe oor-
saecken vanden diekmaets vande Lyeke nyt laere bosten
Goopen moeten. Zoo soude niet vrcempt vunden dat op tselue
Briet eenen tol gestelt wordten aen dien vande lasten die de
Comp: daer is dragende ende Zoo sijn daerom naerlaeten
Zal de Comp: te beter laer gerieft be omen

Op gemelte Eylanden dienen Continuueel

8 a 10 Comp: slauen gehouden om aldaer ten dienster
der Comp: alle de Calappesen te Rapen oly te branden en
hout te maken tot accommodatie vande Quarmissoenen
ende alsoo dese eylanden, meer als ander plaetsen met sagon,
woer boomen versien sijn, souw door een persoon ofte twee
soo veel a sijn gemaeckt gemaeckt comen worden als tot de
quarmissoenen ende aen comende Scheepen van noode sijn
Door welck getal van slauen dat bouen 10 a 20 niet behoeft
te wesen, vnde tot ander werck gebruyckt comen worden.
Soude het daer voort quarmissoen, noch aengeramer wesen
ende t bos beter als nu bewaert sijn, sijn dit bos is een goet
slaech van boomen vande jaeranen Capock genaempt
ende zeer gepreisen dat men can aenplanten ende vcke
sacken vnde aerdesteucken, die veel geenoijt sijn de behoort
diekte ende hoogete bespomen soude, ende tot alle werck
bequaem sijn, dit hout is tay ende 4 boucken gants get

Dit Eylants gront is uijter maten bequaem
goet om tchuygen ende aert vruchten aente planten
stem op verscheyde plaetsen mit hart vant lant niet goede
woater putten voorsien Zulck selts nidesen groote
drooghte tot dry verscheiden bevonden hebben, soodat
het bestiaal hier ten ontcoyffel verminderen zal
ende Zoot mogelk waer van jaer tot jaer meer ende
meer aen gebracht dient

Volgens de ordore ende Exprese last
Gulle

Zulle alle des Comp^{is} Lyff eygenen die onder Comp^{is} dienaers ende
 Borgeren (dat meest bandaneesen Zyn) verdeelt waren nu getrock
 worden ende is dienaengaende by Resolutie goet gevonden datmen
 die een yder Zal een presentieren voor een behoorlyc prijs om de
 Comp^{is} van schade Coste ende Scheeden te outlassen, mits conditie
 soo Vt d' Lelie weerom gelieft in te trecken de Comp^{is} de beloude
 Somma sal gehouden blyven uyt te Keeren ende een yder mit pertuulier
 goet te doen waer met raerde luydon doch niet sonder Reden
 Overgenoucht zouwen, Echter ist Zulex dat hier soodanighe
 Commissarisen niet aengenaem Zyn, doch wort dese Excusen
 mede op d' heer van den Heuvel g'excuseert, die haer noch meer
 belooft ende toe geseyt soude hebben.

Het houden der Coopluy jongens blyft aff
 gesehaft, geeneder lyff schutten oft zorgens Leedren worden
 t sedert den ontfangh uwer Commissie ende nieuwe boucken
 bevondendes gelycke blyven de latten van de prauus gatten mede
 aff gesehaft, soo dat sich een yder met Zyn rantsoch en neeren
 ofte bedroopen moet.

In dese Boucken hebbe geordonneert volgens
 t gebruyck van ambogna maentell op onkosten van fortificatie
 te brengen de dachgelden der slaven, Zulex daer noyt geschiet en
 is, dovens dien op poulo ay ende niet op nyra de selue latten
 inden staet wegens d' Engelsche gebracht daerinne Syoumer
 Egael hadden behoort te gaen ouer sulix om voortaan soo
 danighe abuyten voort te Comen, alsoo d' Engelsche met boucken
 ende niet met Cartabelle Zullen willen Requieren tgem goet
 gevonden is.

Volgens din Ousch wort voor Banda
 naer ouwer gewoonte 350 a 400 latten zys versicht stem
 100 vaten vleys ende speck hier open een niet naersaten
 Zyn t'woorte stellen oft niet noodich waer tenaensende.
 Sagouw tegenwoordich onder de markt vereocht wort (ende
 deselue in key oft arouw noch beter coopte bedomen Zal
 coeser) -

wesend datmen Banda vande selue voor een jaer versach
die doch jaeren langhe bueren kan ende onden cenen tijt
off den anderen wel ontstaen soude dat by ongeluck geenen
vrij derrewaerts gesonden soude werden, Zulix in gem.
quartieren graste swaricheyt veroorsaacken zoud met
de prest souden zij licht voor een jaer Connen behelper

In de Eylanden van Kay behoort men
de voort te doen slaven voor de Comp op te Coopen de selue
om van hier het verloopen niet subject te wesen naer bat
te senden ende vandaer wegsom andere naer Banda alsoo
op de selue Eylanden noch ettels duyzent menschen doodich
zijn.

Tot gesindmghe van key, wort den grootste
boyer met een nieuwe luyt voorsien, wrens in houten ende
Bouen werck redelyck goet is den Cleenen meent d' h.
gouvernement medite bestimmeren doch syn de meeste in
houten vergaen ende verrot, sood dat daer moyteen werck een
vast is, doch vermeent alles met cleene Costen te verrichten

In Anckers hebben wt Banda comen
met brenghen door oorsaek die doort ongestadich hart ende
onstannigh grauw ende donker weer piert hebben comen vissen
gelyck t' ancker vanden arent oock niet hebben comen. *De om*
Zulix p. 1. 1. eerste sal geschiedony

Dat Augusto arriv: in Banda
vande Seylanden seram twee stucx vaertuygen waer
mede aff gesonden zyn de grangg: Mauono kettingh balingh
bangh, Oranguay van kille brot ende killewaros broch,
lelyelabo, zynde maringie door myn vanden ouer seram
sant geauthoriseert tot welken eynde hem een Comp
rotwangh behandicht is, dese seggen aff gewaerdicht te wesen
om ons andermact luyt denaem van alle de orangg: nament
lyck, Quillewaros ende omgelegen plaatsen door myn vertrack

te Comen aendienen dat sy de gouvernementen van Amboyna -
 ende Banda in alle trouw ende promicheyt zullen gehoorsamen
 Zulck die van benauwer oock belouen die van gotam waren
 zy verwachtende waer toe eenen generaalen pitcher daer
 was aengelecht van wien sy mede alles goets verloopte die van
 sarakit blesen esen obsitnaet daer van backer die met zyne
 jonck gebrekk lach rapport souw brenghen.

In Banda bevindt se dat de Burgeren
 tot noch toe soowel als voordesen in Amboyna met geen lasten op
 haer bestiaal beswaert zijn niet tegenstaende dat machter
 ende van meerder vermoghen als in Amboyna zijn daer de
 Burgeren en Comp^s Dunaers ommers van allen t bestiaal
 dat slachten en er bloet laeten t seluen aenbrenghen ende des leeren
 Recht betaalen moeten Zulck hier mede opdat zich de amboynese
 die niet en woeten te winnen ende extraordinary belast worden
 haer daer ouer niet en belagen yn geraert dient istem het
 gras gelt vout groff bestiaal ende op den saagondeer can daer
 zodwel als in Amboyna eimen pacht gestelt werden also daer
 om te min oft te meer gedroucken zal werden ende den zeluen
 meest onder onse natie gesubsuumeert wort

De Heere isoo velt en Principa
 wegens denstant der amboynesen ende Bandaneesen quarter
 op myn visite hebbe geremarequeert waer by vby vertrouwen
 v^e Edelheyt de gelegenteyt der seluer plaatsen genouch
 saem zullen verstaende desselvs nootwendicheyt bevroede
 verhalen zullen v^e Edelheyt wende rypoordeel dresse
 bevelende godt Almachtig van gantscher katten
 bidden de gemelte gouvernementen met Lynca Mult
 Rycken seggen te willen genadighen ende des Comp^s voorder
 Zaeken

Zaeken

Saacken onder V.C. Beheyt Langduriger gesontheit
ende Begeeringhe meer ende meer lasten proffe-
raren. Overgelevert in Bat. Hoy 21 Octob
A. 1635.

Onder stont:

~~Edel. Gysel~~

106

Memorie voor d'e: Heere Cornelis
de Colij: Gouverneur in Banda om dese
Ondergeschreeve punten in toecommand
te Hidrossieren, Eerstelick.

Soe wy by de boucken ende d'onselste onkosten van quarmis
bevinden dat Jaerlicx ongeveer 2000 ponden beskruyt g'aspit
worden, en sijn den derde soe veel op soello Adij, ende
wij oordeelen ten aensien alhier geen toetsen voortvallen
dat het selue geconsumēert woort, soe doort affschieten vande
waacht, alsmede des sonnendaels mit doen vande Parada
vuer sulcx sullen se voorgaer commandoert gelidw te houden
t selue affschaffen en soe veel te Moskagieren als mogel
wesen sal.

Inde affgeloide Boucken bevinden wij dat het vloed en speck
belast wort voor, 565 lb behalven dat van soello Adij dat
somwijle de helft en oock veel Meinder importoert synde
t selve, wende srauwos gasten, vant Caspel Nassau tot
verscheyde maelen door haar op de Comptoren benyden
haar Rantsoon verstreckt, som worden onder de seyde mede
gecomprehendoert eenige Bootsgetellen die om haar last van
Comptoren te haden gesonden sijn, hier op dient g'elick
dat dit gementioneerde affgesehaft worde, en den toer
vande vloed, t sijn oock waer dat gaen sich met hun Rantsoon
genoeg, g'elick in andere quarten gebruykelijck is,
ten waer dat verwoert bloven, alswaender oock g'emen
guert moet worden, ofte anders g'elick den eenen te w
en den anderen te wijnich.

Den selven voer sijn moede geconsumēert ongeveer 5330 lb
Lijc wesende by naer, twee lasten sulcx inde midde Boucken
oer Meer als min soude belopen, soe daer in gecontineert
wert, bouwiden Montoeren de selve onkosten wot salft
soe veel op soello Adij, wot halven sulcx, als hier voren ge
seght is, mede dient affgesehaft, alsoe niemant anders
als sijn Rantsoon mach g'emen, en moeten haar de seyde
personen beholpen, g'elick de Bootsgetellen op de salospen
doen.

Onkosten vande Slaven bevinden wij inde affgeloide Boucken
de Comp: gans seuer en lastich te vallen, namonlijck

Den

Aen Rys op Banda en Neijra gespendoert 1725 45te
synde 57½ last, Kom 2072 ½ # Sagouw 7030 # sout
120 Cannen Oly 3040 bot padj boontions & nestons enmige
Anderc Teymroeden onser.

Item haere Ceederen die inde Maont Septemb: @ 34
beloopen hobben f 1013: - houdens t'geene soo m' als dan
Maontlyck mder in gellycker voogon en doots bloedon
versstroekt is, Dat mede en godde Somma Compst te bedragen

Inde Nieuwe Boucken wordende selve onkosten der mede
als m' bevonden Namentlyck inde maont Junij @ 1635 com:
de selve te bedragen voor soo veel haer aen onderhouit in bloeding
ge: verserocket is, de Somma van f 2456" 7 en 4 pen.
soo dat de Compst: diernaangaende door de Medemickvullige
Slaven (daer ten ontwyffel veel onnutte Menschen sla,
vinne en bloeme maisters, onderloopen) enon grooten last
op den hals loett, dienvolgende sullen v. B. Ryslyck diens
te overloggen evatt Slaven de Compst: op alle haere besittinge
van goods heeft sulcx soo nauw besnoeyt dient als
Moogelick zij en de Rys ten onseren dienst der Compst:
vercoft worde.

Voorder dient in toeomende verducht datt slaven ~~de~~ ^{soo} slaven
getractoert worden en goemige der selve andere bloedon
becomen als de zulke die Slaven loogsigent worden, Kom
tot Montcos ten behouren de oude Slaven half Rys end
half Sagouw te gemisten, om haer van sagouw in praauw
en vaderslyck te connen dienen:

Wij bevinden oock dat tot verschoijde Madon d' Mardijck
ten dienst der Compst: in diuersche waren gebruyck't sijn,
hier op wort goorddeelt datt de selve ten aensien d' m' mede
te der Compst: Slaven die de Compst: door onderhouden niet
g'diult behoorden te worden, en de Compst: van des selve onost
onlast blyven en soo tot Octobervordonnary dienst gebruyck't
worden, haer omme soo ewinck Compst: als de Amboynse
Mardijckert en Inwoonderen, daer op v. B. heeft te liden
alsoo wij dese luyden moeten wonen soo haer gaoren
houwen soude, evant door lanckst van tijden m' mede
dan te veel quade jnbaucke sijctet sullen worden

S E

N. E. sal gelieven te belasten datt voortaan het slants in (comen
 volgens de Maentlike notitie van ontfanger met eenen
 besonderen post int Journael ingeschreven en gebouekt wort.
 met sijne behoortlike aanwijginge sulcx inde te wytloopide
 goetendoort kan worden, ten waer datmen sulc aan oudergh.
 vrede notitie eilde koffereron, Dit in comen het eedlike
 in pachten (van sors / Tappen / Loobosten, en tigeone daer
 vooeder aan deponderet) bestadt, Hem thionde van parcken
 slaven en eollen sulcx ommeest geen gemoeschap met de ladeq
 van de coste godderon heeft, maer for Contrarie naer den
 tenur Elex eiden bysonderen post veroyt.

Om Confusie voor te comen sal oock nooder werden datt
 de personen (off s'uybouck, voor soo veel Jan / Pieder
 off Houwels, ontfanger,) aan sulcke sorte van Cloeden als
 in betaalinge sijnner Reckerlinge off achtstalle annemst
 godbitoot, en d'ontfangen godderon goetdoort wordet,
 voor soo veel by s'uybouck int particulier ontfangen is, in
 plaats datt inde vras troekte Cloeden in eiden post sonder
 distinctie by Maileander gestelt worden, vooeder dattmen
 moetten kan, wat for genooten heeft, des nooder datt
 alle posten soo gestelt worden datmen by naer vragen en
 s'uy Contentment geven kan, en int Journael behoortlik
 goetendoort sy. —

Ende alsoo by de ingose posten van Condemnatie beuind
 datt door de secretarissen de enige oncosten gadaen worden,
 en de selve van ingebrachte penningen die de Casa god gdaer
 worde affgedroeken blijven, soo is nooder datt daer van
 als van andere gadaene oncosten Specificatie ouderghewert
 wort. —

Verder dient tot beuind nooder te worden, datt alle posten
 van Condemnatie voortaan int Journael, mit langh en broede
 gespecificiert en genootet worden, vooeder sulcx is onmoghtik
 den vordien groot van ladeq te vatten, en den geonden die
 daer aingloogen sijn Contentment te doen.

De

De Bickening van de saloop de son bevinden wij
inde affgelooyde Boeken @ 1634 belast met 415 18
stuyvers, waeronder eenighe goetdeelen die boude sloops-
premie genooten zyn, dehalve wort gevradt waeromme
die zide op de Ontfangers haer Noeckening ^{bracht worden} gederogt
en alsoo de Noeckening van saloop ontlast gebleven.

Op t'sluyten der Boecken waeronder gesteruën slaven
affgort, daer nodtans met de Jonge adngeboune het
getall voldan, gederogt, en het jonghste kindt voor
een slaaff int transport geroeckent wort, dus dunke
mijn datt de adngeboune tegens de affgortven goet,
caldert dienen, en voor soo veel weder, ofte Cort Comp,
swalix adn en aff gort behoort te worden, waer door
behoefdelijk by de boeken geseen can worden wat het
oudereschot sy, en hoe veel Mans Vrouwen en kinderen
de Comp. in voorraet roest, om sich in Batavia daer
naer te Regulieren, doch dient de Memorie dat nevens
andere Campieren dit Register sonder datt dese ydela-
ringde inde boeken gedaen wort, kan gesonden
worden:

V. E. sal gelieven soege te dragen dat naer desen goene
Coopluyten, noer ondie Coopluy, Cap. off mander officieren
gelijk geschiet is, eenighe Jongens goet gedaen worden,
alsoo verstaen met woerden dat 12 R. voor haer en Eend
reacht voor den Jongen tot Kantsoen, betael wort, sonde
Noer, en t'goene dese is Contraireronde strydt tegens
d'ouder van E. Hoer generaal, ende Hoer Radden
van India.

V. E. sulke Redome ghelieve te geven, waerom de loider
van E. Hoer generaal en Radden van India door de Haer
Commissaris van Aluvel met gebracht, als oock door Zyne
E. H. Expreste Miive en vordonnantie adn Respectue
gouvoeniens gelastet mit stuck der parcken, de gemelt
voerde mit promptelike en is gesolert, alsoo wel Expreste,
Lijck was goedommedet sodanighe inbeducken, het wort
mit groot off loen naer selve werbot mit mede in te

willigen

Alsoo haer de Eyrgeuacs beelagen dat mi geen Coop,
luy' conden becomen) quijt maekken, want dit alles de
welcomen will en begoozen van syn E: is, end' gans
qualick Compt dat mijn Jaerlicx dienadngande mende
voerde geyon Moet:

Van^{mo} septemb: 1635 bevinden deuden post. gdtals
loest den tocht naar Amboyna belast met de somma
van 23 gde 19 stuyvers hercomonds wogonds beson-
dinge. der soldaten naar Amboyna 8: de padurol en buye
Banda, Kom de Oranghbay naar Gram welckere
Montcoston ongeveer 500 gul' comen te bezaagen
en Incontant ende Cloeden ter somma van 324 gde
derhalven dient te blycken in wat rooge datt 500
contant beloopon 43 R: noffons de Cloeden gegastwert.
Jin^{en} off 4' soere door Inant mit Particulier gnoofon
off mit geygon om te verschemken

De Reckeninge van fortificatiën bevinden wy mit
belast te wesen mit dachgelden der Slaven gelyck in
ander gouvernamenten gebruyckel is, maer eult wort
sulcx inde Jaerlicxe Calculatie aengaende de Engldes
gnotiteoert, sulcx buyten styl van Bouckhouwen is,
derhalve vnde goet datt dese Maendinge Onkosten
voor soo veel verschdenen is, ingetelende worde, end'
voortaan soo veel Slaven als behooralik ty namentel' ward
dach gelden geboeckt en ingesz worde, waer in v e
mit die vant fort Redungis Egad sall g'leuon te
gaen, en voortaan warden datt geen Engdse off de
sulcke waer mit wij te doen en te Redekonen hebben,
haer mit Cartooflen sullen lasten Veruoegent maer
fortontenay adn boucken sullen vmden

Lyff Schutten en Dongons Cloeden tot laste vande
Compt is miederts gebruyckelyck, daer v e end' op
g'lyft te lotten, en voortaan naar te lasten

Alsoo vylt v e Mondelinge Rapporten wesen als
oock mit naar sijn der Slaven bevinden, datt een goet

gotal

Metten swaerde geswaert te worden, ten aensien vanden
bouen gesz Moort kennisse hadde.

Item die van Daut alias Dara geboortich op Poello van
en Francisco van Cist Mallabador beyde Dienaers van.
H^e Gouverneur synde gecontliciert met den strop tegs.
maelcander te looten, wie dat hangen soude inde den sij,
treckende wel stringeluck gegesell en gebrantwicks
te worden en bouen dien eeuwichlyck med kottinge
geslagen te worden.

Item griet van Badlic Huysvrouw van Jan Joouise
alias Capteynt en Anna van Soler huysvrouw van
Laet coole Adilborst de welke omghesolde hooch
rij, den Bannissement van 50 Jaer voort op gelde.

Item Anike Arins geboortich van Moorkier, echte
Vrouwe van Ambrosius Coonrads gewese Licad
die door faulte van vuerspelt als vooren gebannen
is, alle welke sentontie tot dato deser den 20^{en}
augusto door niemant als den President Demmer
gehoedkent Zyn, Verhalven sal v^e in toecomende vordacht
wesen datt goemige soodamighe gewichtige en swaere
sentontien daer s^{en} Monschen Luon Eer en Respoet
aen despendoert, soo lange onghoedkent blyvon, sulcx
volgens alle goede wetten ter Eerster Instantie en al
vooren eer dat de sentontien geprononsiert worden
gehoedkent behooren te worden, sulcx om verschoyde
wichtige redonne noodid zy en brotsadckelike ge,
schieden moet.

Soo berichts worden onthouwt sijn den Luytenant op
Poello aen gestadich buyken t'fort Keuongie, daer
hy de Comp^e goenen dienst en doen, maer wel daer
een hooft Officier en vernaemontlyck op den vaer en
afgeloegen plaadse bescreelou is, Verhalven sal v^e
daer op gelidie tofotten en soo den gemelten Luytenant
volgens toosagginghe, inden dienst souck te continere,
sall hy sijn met synne familie off particuliere mit
fort moetten Transporteeren, en sulcx doen als den officier
betaamt en toestadt, en soo daer toe niet en inclmoet
sall vort v^e v^e hem van synnen dienst ontslast.

v^e

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

